

ДЗЮБЛЮК О. В., ЧАЙКОВСЬКИЙ Я. І.

**МЕТОДОЛОГІЯ
НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ І
НАПИСАННЯ
ДИПЛОМНИХ РОБІТ**

Навчально-методичний посібник

**ТЕРНОПІЛЬ
2010**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ
КАФЕДРА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ**

ДЗЮБЛЮК О. В., ЧАЙКОВСЬКИЙ Я. І.

**МЕТОДОЛОГІЯ
НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ І
НАПИСАННЯ
ДИПЛОМНИХ РОБІТ**

Навчально-методичний посібник

Тернопіль – 2010

УДК 167/168(075.8)
ББК 72(4Укр)я73
Д-43

Дзюблюк О. В., Чайковський Я. І.

Методологія наукових досліджень і написання дипломних робіт:
Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 108 с.

Автори:

Дзюблюк Олександр Валерійович,

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри банківської справи

Чайковський Ярослав Іванович,

кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи

У навчально-методичному посібнику розглядаються питання науково-дослідної роботи студентів. Окремі розділи присвячено огляду методології, методики і методів наукового дослідження. Особлива увага приділена загальній характеристиці, структурі і вимогам до змісту дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційними рівнями “спеціаліст” і “магістр”. Посібник включає послідовність виконання та вимоги до оформлення дипломних робіт. До посібника додається порядок захисту, керівництво та рецензування дипломних робіт. Посібник містить перелік тем дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційними рівнями “спеціаліст” і “магістр” спеціальності “Банківська справа”, список рекомендованої літератури і додатки, необхідні для написання та оформлення дипломних робіт.

Рецензенти:

Кириленко Ольга Павлівна,

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри казначейської справи

Галануп Наталія Дем’янівна,

кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи

Затверджено

на засіданні кафедри банківської справи,
протокол № 1 від 31 серпня 2009 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету банківського бізнесу
Тернопільського національного економічного університету,
протокол № 2 від 15 вересня 2009 р.

© Дзюблюк О. В., Чайковський Я. І., ТНЕУ, 2010.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	6
1.1. Методологія дослідження.....	6
1.2. Методика і методи дослідження.....	7
1.3. Методи емпіричного дослідження.....	7
1.4. Методи, що застосовуються на емпіричному й теоретичному рівнях досліджень.....	8
1.5. Методи, що застосовуються на теоретичному рівні досліджень.....	9
РОЗДІЛ 2. ДИПЛОМНА РОБОТА ЗА ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНИМИ РІВНЯМИ “СПЕЦІАЛІСТ” І “МАГІСТР”	11
2.1. Суть дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційними рівнями “спеціаліст” і “магістр”.....	11
2.2. Мета написання дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційними рівнями “спеціаліст” і “магістр”.....	11
2.3. Вимоги до змісту дипломних робіт.....	13
РОЗДІЛ 3. СТРУКТУРА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	14
3.1. Титульний аркуш дипломної роботи.....	15
3.2. Зміст.....	15
3.3. Перелік умовних скорочень та абревіатур.....	15
3.4. Вступ.....	16
3.5. Основна частина.....	16
3.6. Висновки.....	17
3.7. Список використаних джерел.....	17
3.8. Додатки.....	18
РОЗДІЛ 4. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	19
4.1. Вибір і затвердження тем дипломних робіт.....	19
4.2. З’ясування об’єкта і предмета, визначення мети і завдань дослідження.....	20
4.3. Вивчення та відбір літератури з теми.....	22
4.4. Використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет.....	25
4.5. Складання попереднього плану.....	27
4.6. Робота над основним текстом дипломної роботи.....	27
4.7. Написання вступу.....	28

РОЗДІЛ 5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ	35
5.1. Загальні вимоги.....	35
5.2. Нумерація та оформлення ілюстрацій.....	36
5.3. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.....	47
5.4. Порядок оформлення списку використаних джерел.....	48
5.5. Оформлення додатків.....	49
РОЗДІЛ 6. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	50
6.1. Оформлення документації для захисту дипломної роботи.....	50
6.2. Процедура захисту дипломної роботи.....	50
РОЗДІЛ 7. КЕРІВНИЦТВО ДИПЛОМНОЮ РОБОТОЮ ТА ЇХ РЕЦЕНЗУВАННЯ	52
7.1. Обов'язки керівника дипломної роботи.....	52
7.2. Порядок рецензування дипломних робіт.....	52
РОЗДІЛ 8. ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ	54
8.1. Перелік тем дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”	54
8.2. Перелік тем дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” з магістерської програми “Організація банківської справи”	58
РОЗДІЛ 9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ НАПИСАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ:	66
РОЗДІЛ 10. ДОДАТКИ	80
РОЗДІЛ 11. ГРАФІК ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ	107
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	108

ВСТУП

Підготовка висококваліфікованих фахівців з банківської справи здійснюється за ступеневою освітою, результатом якої є здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста та магістра згідно з відповідними освітньо-професійними програмами.

Спеціаліст – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні вміння та знання, достатні для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності [1].

Магістр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні вміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності [1].

Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістра може здійснюватися на основі освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.

Магістр повинен мати широку ерудицію, фундаментальну наукову базу, володіти методологією наукової творчості, сучасними інформаційними технологіями, методами отримання, обробки, зберігання і використання наукової інформації, бути спроможним до ефективної науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності.

Головною формою кінцевого контролю знань студентів є підготовка і написання дипломних робіт для освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” або “магістр”. Від уміння грамотно застосовувати здобуті у процесі навчання знання для підготовки, написання і оформлення дипломних робіт залежить успішність їх захисту для здобуття відповідного фаху.

Завданням даного посібника є сприяння студентам у підготовці дипломних робіт, що є завершальним етапом отримання вищої освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями “спеціаліст” та “магістр”.

РОЗДІЛ 1

МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1. Методологія дослідження

Основою наукової роботи, пов'язаної із підготовкою і написанням дипломних робіт є вибір відповідної методології та методів дослідження, які дозволяють у найбільш повній мірі отримувати, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для якісного виконання дипломних робіт.

Накопичення наукових фактів у процесі дослідження – це творчий процес, в основі якого завжди лежить задум ученого, його **ідея**.

У філософському визначенні **ідея** – це продукт людського мислення, форма відображення дійсності. Ідея відрізняється від інших форм мислення тим, що в ній не тільки відображається об'єкт вивчення, а й міститься усвідомлення мети, перспективи пізнання і практичного перетворення дійсності.

Ідеї народжуються з практики, спостережень навколишнього світу і потреб життя. В основі ідей лежать реальні факти і події. Життя висуває конкретні завдання, однак часто не відразу знаходяться продуктивні ідеї для їх вирішення. У такому разі на допомогу приходять здатність дослідника проаналізувати ідеї, погляди попередників, запропонувати новий, зовсім незвичний аспект розгляду завдання.

Нова ідея – не просто зміна уявлень про об'єкт дослідження – це якісний стрибок думки за межі сприйнятих почуттями даних і, здавалося б, перевірених рішень. Нові ідеї можуть виникати під впливом парадоксальних ситуацій, коли виявляється незначний, неочікуваний результат, який надто розходиться із загальноприйнятими положеннями науки – **парадигмами**. Отримання нових знань відбувається за схемою: парадигма – парадокс – нова парадигма. Розвиток науки – це зміна парадигм, методів, стереотипів мислення. Перехід від однієї парадигми до іншої не піддається логічному опису, бо кожна з них відкидає попередню і несе принципово новий результат дослідження, який не можна логічно вивести з відомих теорій. Особливу роль тут відіграють інтуїтивні механізми наукового пошуку, які не ґрунтуються на формальній логіці.

Процес пізнання, як основа будь-якого наукового дослідження, є складним і вимагає концептуального підходу на основі певної методології

Методологія походить від грецьких слів *methodos* – метод, спосіб пізнання, дослідження явищ природи і суспільного життя і *logos* – наука, знання, вчення. Отже, це вчення про правила мислення при створенні теорії науки.

Питання методології досить складне. У різних літературних джерелах поняття методології тлумачиться по-різному. Зарубіжні науковці не розмежовують поняття методології і методів дослідження. У вітчизняній науковій літературі **методологію** розглядають як вчення про наукові методи пізнання або як систему наукових принципів, на основі яких базується дослідження і здійснюється вибір сукупності пізнавальних засобів, методів, прийомів дослідження. Найчастіше методологію тлумачать як теорію методів дослідження, створення

концепцій, як систему знань про теорію науки або систему методів дослідження. **Методологія** – це концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища [8, с.56].

1.2. Методика і методи дослідження

Вирішення будь-якої наукової проблеми при написанні дипломних робіт вимагає певної методики дослідження. **Методика** – це вчення про особливості застосування окремого методу чи системи методів. Йдеться про сукупність прийомів дослідження, включаючи техніку і різноманітні операції з фактичним (практичним) матеріалом. Отже **методика** – це та система правил використання методів, прийомів і техніки дослідження, яка необхідна для якісної підготовки дипломних робіт.

Стратегічні методологічні положення і принципи знаходять своє тактичне втілення в методах дослідження.

Метод – сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретного завдання, вирішення якого передбачає розкриття теми дипломної роботи. Формуючись як теоретичний результат попереднього дослідження, метод виступає як вихідний пункт та умова майбутніх досліджень.

У науковому дослідженні виділяють два рівні:

- 1) емпіричний, на якому відбувається процес накопичення фактів;
- 2) теоретичний – досягнення синтезу знань (у формі наукової теорії).

Методи наукового пізнання, які використовуються при підготовці дипломних робіт, поділяють на три групи:

- методи емпіричного дослідження;
- методи, що використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження;
- методи або методологія, що використовуються на теоретичному рівні дослідження.

1.3. Методи емпіричного дослідження

Важливу роль у процесі написання дипломних робіт відіграють методи, що спрямовані на дослідження реальних процесів господарського життя суспільства, тобто емпіричний рівень.

До методів, що застосовують на емпіричному рівні досліджень, відносять:

- спостереження;
- порівняння;
- вимірювання;
- експеримент.

Спостереження – систематичне цілеспрямоване вивчення об'єкта. Дає змогу отримати первинну інформацію про об'єкт дослідження у вигляді сукупності емпіричних тверджень. Якщо йдеться, приміром, про економічну систему, то даний метод виражає потреби дослідника визначити зміст, роль та особливості функціонування тих чи інших суб'єктів ринку, зокрема банківських установ.

Порівняння – це процес встановлення подібності або відмінності предметів та явищ дійсності, а також знаходження загального, притаманного двом або кільком об'єктам. У випадку із банківською системою може йтися про порівняння, приміром, тенденцій розвитку і основних видів послуг у вітчизняних та зарубіжних банківських установ.

Вимірювання – це процедура визначення числового значення певної величини за допомогою одиниці виміру. У дослідженні економічних процесів такою одиницею виміру є головним чином грошова одиниця, яка дозволяє оцінити кількісні параметри розвитку тих чи інших суб'єктів ринку. Наприклад, для банків важливими параметрами є величина капіталу, депозитів, кредитного портфеля.

Експеримент – це такий метод вивчення об'єкта, який пов'язаний з активним і цілеспрямованим втручанням дослідника в природні умови існування предметів і явищ або створенням штучних умов, необхідних для виявлення його відповідної властивості. У випадку із дослідженням економіки прикладом застосування цього методу можуть слугувати обґрунтовані у дипломних роботах економіко-математичні моделі організації певних аспектів діяльності банків, спрямовані на їх оптимізацію.

1.4. Методи, що застосовуються на емпіричному й теоретичному рівнях досліджень

До методів, що застосовують як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях досліджень, відносять:

- абстрагування;
- аналіз і синтез;
- індукцію та дедукцію;
- моделювання та ін.

Абстрагування – це уявний відхід від несуттєвих властивостей, зв'язків, відношень предметів і в одночасному виділенні, фіксуванні однієї чи кількох найважливіших рис, які особливо цікавлять дослідника. Наприклад, визначення основних функцій, які виконують банки як головні фінансові посередники в економіці.

Аналіз – це метод пізнання, який дає змогу поділити предмет на частини. Якщо йдеться про оцінку кредитоспроможності позичальника, то аналіз є тим методом пізнання, який дозволяє на основі різних параметрів діяльності клієнта банку прийняти правильне рішення про доцільність видачі кредиту.

Синтез, навпаки, є наслідком з'єднання окремих частин чи рис предмета в єдине ціле. Наприклад, окремі складові кредитного процесу утворюють єдину, цілісну кредитну політику банку.

Індукція – перехід від часткового до загального, коли на підставі знання про частину предметів класу робиться висновок стосовно класу в цілому. Наприклад, розуміння змісту діяльності банку і його ролі в економіці дозволяє оцінити особливості і роль усієї банківської системи країни.

Дедукція, навпаки, – це така розумова конструкція, в якій висновок щодо якогось елемента множини робиться на підставі знання загальних властивостей всієї множини. Наприклад, на основі оцінки сучасного стану кредитної діяльності банківських установ країни робляться висновки щодо удосконалення кредитної політики банку.

Моделювання – метод, який ґрунтується на використанні моделі як засобу дослідження явищ і процесів природи. Під моделями розуміють системи, що змінюють об'єкт пізнання і служать джерелом інформації стосовно нього. Моделі поділяються на матеріальні та ідеальні. До ідеальних моделей відносять рисунки, схеми, економіко-математичні та статистичні моделі.

1.5. Методи, що застосовуються на теоретичному рівні досліджень

До методів теоретичного дослідження, котрі можуть використовуватись у дипломних роботах, слід віднести:

- історичний;
- термінологічний;
- функціональний;
- системний;
- моделювання;
- сходження від абстрактного до конкретного;
- ідеалізація;
- формалізація;
- аксіоматичний.

Історичний метод дає змогу дослідити виникнення, формування і розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності з метою виявлення внутрішніх та зовнішніх зв'язків, закономірностей та суперечностей. Наприклад, історія походження грошей дозволяє дослідити розвиток різних форм грошей і їх сутність.

Термінологічний принцип передбачає вивчення історії термінів і позначуваних ними понять, розробку або уточнення змісту та обсягу понять, встановлення взаємозв'язку і субординації понять, їх місця в понятійному апараті теорії, на базі якої базується дослідження. Наприклад, вивчення історії походження терміну “банк” визначає зміст цього поняття, виходячи з умов діяльності стародавніх банкірів.

Системний підхід полягає у комплексному дослідженні великих і складних об'єктів (систем), дослідженні їх як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин. Зокрема вивчення особливостей розвитку і умов діяльності банківської системи як єдиного цілого дозволяє зробити правильні висновки про вплив окремих банків на економіку.

За допомогою **моделювання** вивчаються ті процеси і явища, що не піддаються безпосередньому вивченню. Метод моделювання зарекомендував себе як ефективний засіб виявлення суттєвих ознак явищ та процесів за допомогою моделі (концептуальної, вербальної, математичної, графічної, фізичної тощо). Наприклад, **графічні методи** – графи, схеми, діаграми, картограми та ін. дають змогу отримати синтезоване уявлення про досліджуваний об'єкт і водночас наочно показати його складові, їхню питому вагу, причинно-наслідкові зв'язки, інтенсивність розподілу компонентів у заданому об'ємі. Ці методи тісно пов'язані з комп'ютерними технологіями і дають точне уявлення про тенденції розвитку того чи іншого суб'єкта ринку, дозволяючи оцінити кількісні параметри його діяльності – наприклад, обсяги основних видів активних і пасивних операцій банку.

Сходження від абстрактного до конкретного – це загальна форма руху наукового пізнання, закон відображення дійсності і мислення. Згідно з цим методом мислення бере свій початок від конкретного в дійсності до абстрактного в мисленні і від нього – до конкретного в мисленні. Так, розуміння суті і функцій тих чи інших економічних категорій, наприклад, грошей і кредиту, дозволяє визначити конкретні форми їхнього впливу на перебіг економічних процесів.

Метод **ідеалізації** – конструювання подумки об'єктів, яких немає в дійсності. Даний метод корисний при обґрунтуванні певних нових способів взаємодії суб'єктів ринку, наприклад, нових видів банківських послуг для клієнтів.

Формалізація – метод вивчення різноманітних об'єктів шляхом відображення їхньої структури в знаковій формі за допомогою штучних мов, наприклад мовою математики. Йдеться про математичні способи вираження – у вигляді формул – тих чи інших економічних процесів.

Аксіоматичний метод – метод побудови наукової теорії, за якою деякі твердження приймаються без доведень, а всі інші знання виводяться з них відповідно до певних логічних правил. Наприклад, такі базові принципи організації кредитних відносин як поверненість, терміновість, платність, по суті на аксіоматичному рівні визначають зміст взаємин банків та позичальників.

Таким чином, використання сутності розглянутих вище прийомів і методів організації наукового дослідження є необхідною умовою підготовки якісних дипломних робіт.

РОЗДІЛ 2

ДИПЛОМНА РОБОТА: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

2.1. Суть дипломних робіт

У професійній підготовці спеціаліста та магістра будь-якого профілю значну роль відіграє дипломна робота.

Виконанням і захистом дипломної роботи завершується навчання у вищому навчальному закладі та є основою отримання вищого освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” і “магістр”.

Дипломна робота – це кваліфікаційне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується на завершальному етапі навчання у вищому навчальному закладі.

Дипломна робота – це самостійна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання академічного ступеня відповідно “спеціаліст” або “магістр”.

Основне завдання їх авторів – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання.

Дипломна робота – самостійне дослідження, підсумковий результат теоретичних і професійних знань, прояв творчих аналітичних якостей, який дає можливість оцінити знання, набуті студентом в Університеті, та вміння їх застосовувати на практиці.

Ця випускна кваліфікаційна праця наукового змісту має внутрішню єдність і відображає хід та результати розробки вибраної теми. Вони являє собою новий по суті і досить специфічний вид кваліфікаційної роботи.

Дипломна робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки спеціаліста або магістра, а з іншого – є самостійним оригінальним науковим дослідженням студента, у розробці якого зацікавлені установи, організації або підприємства, зокрема банківські установи.

Дипломна робота носить комплексний характер: це підсумок вивчення різних дисциплін, передбачених навчальним планом, а також програмою виробничої практики і стажування.

2.2. Мета написання дипломних робіт

Підготовка та захист дипломних робіт мають на меті:

- систематизувати, закріпити і розширити знання відповідної спеціальності, зокрема зі спеціальності “Банківська справа”;
- показати вміння студента використовувати їх при вирішенні конкретних наукових і виробничих завдань. Наприклад, на роботі у банківських установах;
- глибоке та всебічне опрацювання та аналіз навчально-методичної, наукової літератури, нормативно-правових документів;

- застосування різних наукових методів та прийомів аналізу грошово-кредитної сфери економіки;
- розвивати навички самостійної роботи, аналітичної диференціації, опанування методикою дослідження та аналізу;
- підготовка до самостійної творчої роботи – як наукової, так і практичної, що відображає готовність та уміння приймати самостійні управлінські рішення на роботі у банку;
- обґрунтоване використання статистичного і графічного матеріалу, вітчизняної практики та зарубіжного досвіду з досліджуваного питання;
- вміння використовувати комп'ютерні програми для більш ефективного аналізу та обробки інформативного матеріалу;
- глибоке вивчення наукової і навчально-методичної літератури та нормативно-правових документів;
- опанування методикою дослідження та навичками самостійного логічного мислення.

Для економістів у галузі банківської справи дипломна робота означає професійну зрілу розробку актуальних питань теорії та практики функціонування кредитної і банківської системи; грошового обігу; грошово-кредитної політики Національного банку України; банківського менеджменту і маркетингу; кредитно-комерційної та валютно-фінансової діяльності банківських установ, вміння робити узагальнення світового досвіду, обґрунтувати рекомендації щодо необхідності, ефективності покращення функціонування банківського сектора в Україні, знаходити резерви кращої ефективної організації роботи і використання усіх видів ресурсів.

Основне **завдання** студентів при виконанні дипломної роботи полягає у проведенні самостійного комплексного дослідження однієї з актуальних проблем грошового обігу, кредиту і банківської справи, використовуючи знання із загальнотеоретичних та спеціальних дисциплін і практичні матеріали, отримані на переддипломній практиці або стажуванні. При цьому їм необхідно глибоко вивчити літературні джерела з обраної теми, розкрити її зміст як у теоретичному, так і в практичному аспектах на основі прогнозних, звітних та статистичних даних і спостережень, проаналізувати діяльність грошово-кредитної системи, а також зробити відповідні висновки та сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення грошового обігу, кредитування і розрахунків в економіці та інших проблем відповідно до потреб сучасного розвитку кредитної системи України.

Дипломна робота повинна містити елементи наукового пошуку, спрямованого на зміцнення кредитної системи та стабілізацію національної валюти в умовах ринкової трансформації економіки України.

Основну ціль дипломної роботи складатимуть її практичне значення, конкретні пропозиції, аналітичні дослідження і висновки для практики функціонування банківської системи, діяльності конкретної банківської установи, як правило, – тієї, де автор проходить практику, стажування або працює.

Така дипломна робота є безпосереднім проявом активності і цілеспрямованості участі студента (слухача магістерської програми) в науково-дослідній роботі, що має конкретне значення і вагомо впливає на формування його як спеціаліста або магістра, який вміє творчо мислити, робити власні висновки.

2.3. Вимоги до змісту дипломних робіт

До змісту дипломних робіт висуваються такі основні вимоги:

- актуальність теми, відповідність їх сучасному стану певної галузі науки та перспективам розвитку, практичним завданням відповідної сфери. Актуальність у перекладі з латинської означає важливість, практичну значущість розглядуваної проблеми. Дипломна робота може претендувати на той чи інший ступінь актуальності тільки тоді, коли її тема відповідає сучасним потребам розвитку суспільства, а питання, що розкриваються в роботі, важливі для розуміння суті і структури діяльності підприємства, зокрема банку;
- вивчення та критичний аналіз монографічних і періодичних видань з теми. Студент має опрацювати достатню кількість опублікованої літератури (підручники, навчальні посібники, монографії, журнальні статті) з теми дослідження вітчизняних і зарубіжних авторів, критично оцінити їх зміст та зробити висновки;
- вивчення та характеристика історії досліджуваної проблеми та її сучасного стану, а також передового досвіду роботи у відповідній галузі;
- чітка характеристика об'єкта, предмета, мети і задач, методів дослідження та наукової новизни;
- узагальнення результатів, обґрунтування їх, висновки та практичні рекомендації і пропозиції.

Згідно з навчальними планами окремих спеціальностей студенти виконують дипломні роботи за освітньо-кваліфікаційними рівнями “спеціаліст” і “магістр”. До захисту дипломних робіт допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану, пройшли і захистили звіт про виробничу практику, стажування (для студентів денної форми навчання), подали в установлений термін дипломну роботу і відгуки на неї.

Дипломна робота як самостійне наукове дослідження має виявити рівень загальнотеоретичної та спеціальної підготовки студента, його здатність застосовувати одержані знання під час вирішення конкретних проблем, схильність до аналізу та самостійного узагальнення матеріалу з теми дослідження.

Порядок підготовки та захисту дипломних робіт регламентується документами Міністерства освіти та науки України та Положенням, затвердженим ректором Тернопільського національного економічного університету.

РОЗДІЛ 3

СТРУКТУРА ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота повинна мати насамперед чітку структуру, котра охоплювала б усе коло досліджуваних питань, які у своїй сукупності складають та відображають конкретну наукову проблему.

Зміст і структуру дипломної роботи, а також співвідношення їх розділів визначають з урахуванням характеру вибраної теми і необхідності розв'язання тих чи інших проблем.

Дипломна робота повинна послідовно включати:

1. Титульний аркуш (додатки А.1, А.2).
2. Зміст (додатки Б.1, Б.2).
3. Перелік умовних скорочень та абревіатур (додаток В, за необхідності).
4. Вступ (додатки Д.1, Д.2).
5. Основну частину.
6. Висновки (додатки Е.1, Е.2).
7. Список використаних джерел.
8. Додатки.

Примірна структура дипломної роботи має наступний вид:

Вступ.

Розділ 1. Викладення теоретичних питань досліджуваної теми.

Висновки до розділу 1.

Розділ 2. Аналіз діючої практики банку, що відповідає темі дослідження. Проводиться на фактичних матеріалах бази переддипломної практики, стажування, роботи.

Висновки до розділу 2.

Розділ 3. Розробка пропозицій і рекомендацій щодо вдосконалення окремих аспектів грошово-кредитної системи України та їх економічне обґрунтування.

Висновки до розділу 3.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Кожен розділ, залежно від обсягу і характеру викладеного матеріалу, повинен складатись з кількох підрозділів, а підрозділи можуть включати пункти.

Наприклад, розділ 1 може включати три підрозділи, розділ 2 – три підрозділи, розділ 3 – як мінімум два підрозділи.

Запропоновані студентом відхилення від рекомендованої структурної побудови роботи можуть бути вирішені з науковим керівником в індивідуальному порядку.

3.1. Титульний аркуш дипломної роботи

Титульний аркуш дипломної роботи містить (див. дод. А.1, А.2):

- міністерство, якому підпорядковано вищий навчальний заклад;
- найменування вищого навчального закладу, факультету (інституту) та кафедри, де виконано дипломну роботу;
- прізвище, ім'я та по батькові автора;
- тему дипломної роботи;
- шифр і найменування спеціальності;
- освітньо-кваліфікаційний рівень (“спеціаліст”, “магістр”);
- шифр групи, прізвище, ініціали та підпис студента;
- науковий ступінь, вчене звання, посаду, прізвище, ініціали та підпис наукового керівника;
- відмітку про допуск до захисту, дата, прізвище, ініціали та підпис завідувача випускової кафедри;
- місто і рік.

Після титульного аркуша дипломна робота має містити:

- завдання на дипломну роботу (додатки Ж.1, Ж.2);
- зовнішню рецензію (додатки З.1, З.2);
- відзив наукового керівника (додатки И.1, И.2);
- замовлення на виконання дипломної роботи (додаток К, за необхідності);
- довідку про впровадження результатів дипломної роботи (додаток Л, за необхідності);
- анотації дипломної роботи (додаток М).

3.2. Зміст

Зміст подають на початку дипломної роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаної літератури, додатків та ін. (див. дод. Б.1, Б.2).

3.3. Перелік умовних скорочень та абревіатур

За необхідності, якщо в дипломній роботі вжито специфічну абревіатуру, а також використано маловідомі скорочення, то їх перелік повинен бути поданий в дипломній роботі у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва наводять абревіатуру, скорочення, а справа – їх детальну розшифровку (див. дод. В).

Якщо в дипломній роботі абревіатура, скорочення та інше повторюються менше трьох разів, то перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

При написанні дипломних робіт рекомендується уникати надмірного вживання різних скорочень та аббревіатур.

3.4. Вступ

Вступ до дипломної роботи розкриває актуальність, сутність і стан дослідженості наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

У вступі до дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст” мають бути обов’язково відображені наступні складові частини (див. дод. Д.1):

- актуальність теми дослідження;
- огляд літератури з теми дослідження;
- мета і завдання дослідження;
- об’єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження;
- інформаційна база роботи;
- практичне значення роботи;
- структура роботи.

У вступі до дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” мають бути обов’язково відображені наступні складові частини (див. дод. Д. 2):

- актуальність теми дослідження;
- огляд літератури з теми дослідження;
- мета і завдання дослідження;
- об’єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження;
- інформаційна база роботи;
- наукова новизна;
- практичне значення роботи;
- структура роботи.

Наявність усіх зазначених структурних частин у вступі роботи є обов’язковою (детальніше про них у п. 4.7 посібника).

3.5. Основна частина

Основна частина роботи складається з розділів та підрозділів, пунктів і підпунктів.

У розділах основної частини:

- **Розділ 1.** Висвітлюються теоретичні положення досліджуваної теми, критично осмислюються різні точки зору на те чи інше питання та аргументується власна думка.

- **Розділ 2.** Дається коротка характеристика сучасного стану досліджуваного питання, сфери банківської діяльності, аналізуються статистичні матеріали та (або) фактичні дані установи банку, клієнтів банку, в основному бази стажування або роботи.

- **Розділ 3.** Подаються проблеми щодо функціонування відповідної сфери банківської діяльності та обґрунтовуються шляхи їх вирішення, в т. ч. і з урахуванням зарубіжного досвіду.

У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділах наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць. Обсяг висновків до кожного розділу дипломної роботи має становити не менше 1 – 1,5 сторінки машинописного тексту.

3.6. Висновки

Логічним завершенням дипломної роботи є **висновки**. Головна їх мета – підсумки проведеної роботи. У висновках коротко підводяться підсумки дослідження, **по пунктах** формуються основні результати, окремі лаконічні положення, методичні рекомендації та пропозиції автора щодо ефективнішого розв’язання проблематики (див. дод. Е. 1, Е. 2). Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити не тільки те позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, а й недоліки та проблеми практичного функціонування банківських, грошово-кредитних і платіжних систем, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення. Основна вимога до заключної частини – не повторювати (не копіювати окремі абзаци, сторінки) змісту вступу, основної частини роботи і висновків, зроблених у розділах.

Обсяг висновків 3 – 5 сторінок.

3.7. Список використаних джерел

Список використаних джерел складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаної літератури та ступінь вивченості досліджуваної теми. Список використаних джерел повинен містити бібліографічний опис літератури, використаної студентом під час роботи над темою. Укладаючи його, необхідно додержуватися вимог державного стандарту. Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв праць, спочатку видання українською мовою, потім – іноземними. Бібліографічні записи в “Списку використаних джерел” повинні мати порядкову нумерацію. У тексті роботи слід давати у **квадратних дужках** посилання на номери списку. Якщо необхідно вказати номер сторінки, її ставлять через кому після номера видання у “Списку використаних джерел”.

У список використаних джерел включають законодавчі, нормативно-методичні, монографічні, статистичні матеріали, які використовувались при написанні роботи. На кожне джерело, яке є працею одного чи кількох авторів, вказуються прізвище та ініціали авторів, повна назва роботи, місце видання, видавництво, рік і кількість сторінок. Послідовність розташування джерел у списку використаних джерел у п. 5.4 даного посібника. При використанні статей періодичної преси вказують прізвище та ініціали автора, назву статті, назву видання, номер журналу і сторінки, на яких вміщена публікація (чи рік і дату випуску газети).

Залежно від назви і наукового значення теми список використаних джерел може бути орієнтовно в межах 50 – 70 найменувань літератури для дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст” і 70 – 90 для дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”.

3.8. Додатки

Завершуючи написання дипломної роботи, необхідно систематизувати ілюстративний матеріал. Ілюстрації можна подавати у тексті або оформляти у вигляді додатків.

До додатків доцільно включати відповідні розрахунки, допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дипломної роботи з посиланням на них у тексті:

- таблиці допоміжних цифрових даних;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Усі **додатки** повинні мати порядкову нумерацію та назви, що відповідають їхньому змісту.

РОЗДІЛ 4

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломну роботу доцільно виконувати в такій послідовності:

- 4.1. Вибір і затвердження теми дипломної роботи.
- 4.2. З'ясування об'єкта і предмета, визначення мети і завдань дослідження.
- 4.3. Вивчення та відбір літератури з теми.
- 4.4. Використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет.
- 4.5. Складання попереднього плану.
- 4.6. Робота над основним текстом дипломної роботи.
- 4.7. Написання вступу.

4.1. Вибір і затвердження теми дипломної роботи

Вибір теми є важливим моментом у написанні дипломної роботи.

Тематика дипломних робіт розробляється, пропонується і затверджується кафедрою банківської справи, згідно з програмами курсів, які забезпечують фахову підготовку спеціаліста чи магістра зі спеціальності “Банківська справа”. Виписка з протоколу засідання кафедри передається до деканату факультету банківського бізнесу для узгодження проекту наказу по Університету. Кожного навчального року тематика дипломних робіт обов'язково поновлюється з урахуванням побажань викладачів кафедри.

Вибір теми дипломної роботи повинен бути усвідомленим і виваженим, обумовлений врахуванням здібностей та інтересів студента, або логічним продовженням попередніх наукових досліджень: дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст” (для магістрів), курсових робіт, рефератів, доповідей на наукових конференціях, семінарах та ін. Тема дипломної роботи повинна відповідати нахилам та творчим можливостям автора як з точки зору вибору для дослідження певної сфери грошово-кредитних відносин, так і характеру роботи.

При обранні теми основними критеріями повинні бути:

- актуальність;
- наявність теоретичних джерел (підручників, навчальних посібників, монографій, статей) та фактичного матеріалу;
- можливість виконання теми у вищому навчальному закладі;
- наукова новизна;
- перспективність розв'язання важливих проблем;
- безпосередній зв'язок з потребами практичної діяльності грошово-кредитної системи;
- можливість впровадження результатів дослідження у діючу банківську практику;
- достатня обізнаність студента і наявність необхідних знань та навичок.

Тему дипломної роботи дослідник вибирає самостійно. **При цьому різні студенти не можуть писати одну однакову тему.** При необхідності він може отримати консультації у викладачів кафедри. Студент має право самостійно запропонувати власну тему, якої немає у пропонованому переліку тематики. Така тема розглядається і затверджується на засіданні кафедри банківської справи.

Протягом вересня студенти вибирають тему дипломної роботи із затвердженого переліку і подають заяви на ім'я завідувача випускової кафедри (зокрема, кафедри банківської справи) з проханням затвердити її. Вибір теми дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” здійснюється у процесі вивчення дисципліни “Методологія наукових досліджень”, а за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст” – “Методика і організація наукових досліджень”. Теми дипломних робіт закріплюються за студентами і затверджуються наказом по Університету.

4.2. З'ясування об'єкта і предмета, визначення мети та завдань дослідження

При з'ясуванні **об'єкта, предмета і мети** дослідження необхідно зважати на те, що між ними і темою дипломної роботи є системні логічні зв'язки. **Об'єктом дослідження** є вся сукупність відношень різних аспектів теорії і практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації. **Предмет дослідження** – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт. Власне на розкриття предмету дослідження спрямовано зміст дипломної роботи.

Правильне, науково обґрунтоване визначення об'єкта дослідження – це не формальна, а суттєва, змістова наукова акція, зорієнтована на виявлення місця і значення предмета дослідження в більш цілісному і широкому понятті дослідження. Треба знати, що **об'єкт дослідження** – це частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта). **Предмет дослідження** є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у процесі дослідження з певною метою в конкретних умовах.

Приклади формулювання об'єкта і предмета дослідження:

Приклад № 1. **Об'єктом дослідження** є інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств в умовах ринкового розвитку економіки.

Предметом дослідження є економічні відносини, які виникають у процесі інноваційно-інвестиційного кредитування з приводу створення капіталу в процесі суспільного відтворення.

Приклад № 2. Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є сфера економічних відносин, що виникають між кредиторами і позичальниками з приводу перерозподілу вартості у грошовій і товарній формі на умовах повернення та платності для забезпечення розширеного відтворення і споживання.

Предметом дослідження є діяльність банківських установ, спрямована на кредитування підприємств для забезпечення їх тимчасових потреб у грошових ресурсах.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення студентами проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній практиці і вимогами суспільства до його більш ефективного функціонування.

Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити **завдання дослідження**, які можуть включати такі складові:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять до загальної проблеми дослідження (наприклад, виявлення сутності понять, явищ, процесів, подальше вдосконалення їх вивчення, розробка ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);
- всебічне (за необхідності й експериментальне) вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їх причин, типових особливостей передового досвіду; таке вивчення дає змогу уточнити, перевірити дані, опубліковані в спеціальних неперіодичних і періодичних виданнях, підняти їх на рівень наукових фактів, обґрунтованих у процесі спеціального дослідження;
- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми;
- експериментальна перевірка запропонованої системи заходів щодо відповідності її критеріям оптимальності, тобто досягнення максимально важливих у відповідних умовах результатів вирішення цієї проблеми при певних затратах часу і зусиль;
- розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження у практиці роботи відповідних установ (організацій).

Таким чином, завдання дипломної роботи конкретизують її загальну мету і підпорядковані її досягненням.

Приклади формулювання мети і задач дипломної роботи:

Приклад № 1. Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних питань кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності в умовах реформування економіки та розробка практичних рекомендацій щодо його активізації.

Поставлена мета визначила постановку та розв'язання таких наукових і практичних завдань:

- дослідити теоретичні основи інвестицій, інновацій та інноваційно-інвестиційного кредитування;
- визначити роль банків у активізації інноваційно-інвестиційного процесу;
- вивчити та оцінити сучасний стан інноваційно-інвестиційної діяльності та механізм її кредитування;
- на основі аналізу формування інвестиційних ресурсів дослідити тенденції й обґрунтувати напрямки розвитку системи інноваційно-інвестиційного кредитування;
- вивчити проблеми розвитку інноваційно-інвестиційного кредитування підприємств в умовах стабілізації фінансово-кредитного ринку;
- проаналізувати можливості створення оптимального економічного середовища для банківських інвестицій.

Приклад № 2. Мета та завдання дослідження. Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних основ організації кредитування позичальників, з'ясування сучасного стану кредитної діяльності банківських установ, удосконалення методики аналізу кредитоспроможності підприємств і форм забезпечення повернення банківських кредитів з урахуванням досвіду країн з ринковою економікою.

Для досягнення поставленої мети передбачено постановку, формулювання і розв'язання наступних наукових й практичних завдань:

- дослідити теоретичні основи організації кредитування підприємств за умов ринкового реформування економіки;
- визначити сутність кредитної політики банківської установи, обґрунтувати специфічні принципи та цілі її формування і проведення;
- обґрунтувати та визначити місце і роль банківського кредиту серед джерел формування активів підприємств;
- проаналізувати діючу практику банківського кредитування підприємств;
- узагальнити зарубіжний і вітчизняний досвід й визначити можливості удосконалення методики оцінки кредитоспроможності позичальників банківських установ;
- проаналізувати тенденції та обґрунтувати напрямки розвитку системи банківського кредитування.

Таким чином розв'язання проблем в розділах основної частини дипломної роботи має бути підпорядковане поставленій меті і завданням дослідження.

4.3. Вивчення та відбір літератури з теми

Інформаційною базою виконання дипломної роботи є:

- закони України, які приймаються Верховною Радою України;
- укази Президента України;

- декрети і постанови Кабінету Міністрів України;
- нормативно-правові акти Національного банку України, що опубліковані, зокрема в журналі “Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності”;
- положення банківських установ;
- теоретичні дослідження вітчизняних та зарубіжних економістів в сфері грошово-кредитних відносин та банківської справи.

Основними статистичними матеріалами для оцінки банківської діяльності є журнал “Бюлетень Національного банку України”, бухгалтерська звітність (баланси та ін.), банківських установ та їх клієнтів.

Написання дипломної роботи можливе після ознайомлення з основними літературними джерелами з теми дослідження. Для їх виявлення та опрацювання необхідно використовувати різні джерела пошуку. Зокрема:

- каталоги і картотеки наукової бібліотеки вищого навчального закладу, а також провідних бібліотек міста;
- прикнижні та пристатейні списки літератури;
- виноски і посилання в підручниках, навчальних посібниках, монографіях, журнальних статтях та ін.

При підборі літератури з обраної теми студент може використати окремі джерела зі списку рекомендованої роботи, наведеного в розділі 8. Особливу увагу слід приділити вивченню нових видань монографій, підручників, навчальних посібників, а також наукових статей у таких журналах як “Вісник Національного банку України”, “Банківська справа”, “Фінанси України” та ін., **зокрема, за останні 3-4 роки, у тому числі не менше 10 літературних джерел – за останні два роки.**

Вивчення літератури з вибраної теми доцільно починати із загальних робіт (підручники, навчальні посібники), де проблема відображається в цілому, щоб мати загальне уявлення щодо основних питань, а потім перейти до вузької літератури (монографії, статті журналів). На першому етапі доцільно опрацювати якнайбільше джерел, а потім перейти до вивчення джерел, які мають безпосереднє відношення до теми дипломної роботи.

Для полегшення аналізу літературних джерел доцільно мати власні примірники книг, журналів або ксерокопії розділів підручників, навчальних посібників, монографій, журнальних статей з теми дослідження. Ксерокопії доцільно згрупувати за розділами або підрозділами в папки.

Конспектуючи матеріал, треба виписувати тільки те, що стосується теми дипломної роботи. Виписувати цитати треба на одну сторону окремих аркушів паперу розміру А4. Це дозволить систематизувати накопичений матеріал за розділами і підрозділами. Кожна цитата, приклад, цифровий матеріал мають супроводжуватися точним описом джерела з позначенням сторінок, на яких опубліковано цей матеріал, тому що при написанні дипломної роботи студент повинен обов’язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив

матеріали або окремі результати. Застосування так званих розлапкованих цитат, коли думки іншого автора видаються за особисті, розглядається як грубе порушення літературної та наукової етики, кваліфікується як **плагіат**. У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело дипломна робота не допускається до захисту.

Однак студент повинен спиратися на праці інших авторів: чим ширше і різноманітніше коло джерел, які студент використовував, тим вищою є теоретична та практична цінність його дослідження.

Одним з основних показників значення наукового результату є **індекс цитування**, який визначає кількість посилань на ту чи іншу статтю, автора, журнал. Чим вищий цей показник, тим авторитетнішим є автор, тим вищий його науковий рейтинг.

Після конспектування матеріалу необхідно перечитати його знову, щоб склалося цілісне уявлення про предмет вивчення. Щоб зібрати матеріал з одного питання (підрозділу) разом, можна розділити ті конспекти, де розглянуто кілька питань з теми дослідження.

Запорука успіху розкриття теми – це правильна та логічна структура дипломної роботи.

Процес уточнення структури складний і може тривати протягом усієї роботи над дослідженням. **Попередній план роботи** треба обов'язково показати науковому керівникові, щоб не переписувати текст роботи.

Готуючись до **викладення тексту дипломної роботи**, доцільно ще раз уважно прочитати її назву, що містить проблему, яка повинна бути розкрита. Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до плану у вигляді окремих розділів і підрозділів. Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ – окрему частину цього питання.

Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок. Тому, починаючи працювати над розділом, треба відмітити його головний напрям, а також питання кожного підрозділу. Тези необхідно підтверджувати фактами, думками різних авторів, результатами анкетування та експерименту, аналізом конкретного практичного досвіду. Треба уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення.

Думки мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї. Один висновок не повинен суперечити іншому, а підкріплювати його. Якщо висновки не будуть пов'язані між собою, текст втратить свою єдність. Один доказ має впливати з іншого.

Достовірність висновків загалом підтверджується **вивченням практичного досвіду роботи** конкретних установ, щодо яких проводиться дослідження, зокрема банківських установ та їх клієнтів.

Оперативно і в повному обсязі зібрати практичний матеріал, узагальнити його та систематизувати допоможе оволодіння студентом основними **методами дослідження**:

- спостереженням,

- експериментом,
- бесідою,
- анкетуванням,
- інтерв'ю,
- математичними методами обробки кількісних даних,
- методом порівняльного аналізу та ін.

Найкращих результатів можна досягти при комплексному використанні цих методів, проте слід мати на увазі, що залежно від особливостей теми дослідження, специфіки предмета і конкретних умов окремі методи можуть набути переважного значення.

Накопичуючи та систематизуючи факти, треба вміти визначити їх достовірність і типовість, найсуттєвіші ознаки для наукової характеристики, аналізу, порівняння. Аналіз зібраних матеріалів слід проводити у сукупності, з урахуванням усіх сторін відповідної сфери діяльності (чи установи). Порівняльний аналіз допомагає виділити головне, типове в питаннях, що розглядаються, простежити зміни, що сталися в роботі банківських установ протягом останніх років, виявити закономірності, проаналізувати причини проблем у їх функціонуванні, визначити тенденції та перспективи подальшого розвитку.

Кількісні дані, що ілюструють практичний досвід роботи, можна проаналізувати за методом ранжованого ряду, розподіливши матеріали за роками, звівши їх у статистичні таблиці, таблиці для порівняння та ін., що дозволить зробити конкретні висновки.

Таким чином, широке використання відомих у науці методів накопичення, вивчення, систематизації фактів та практичного досвіду в цілому дасть змогу виконати основне завдання дипломного дослідження: поєднати різні роз'єднані знання в цілісну систему, вивести певні закономірності, визначити подальші тенденції розвитку теорії та практики відповідної сфери діяльності.

4.4. Використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет

В сучасних умовах, окрім літературних джерел інформації, для написання дипломних робіт важливе місце у процесі пошуку даних належить мережі Інтернет.

Заснована ще у 50-х рр. минулого століття Всесвітня мережа нині налічує своїми користувачами близько 600 млн. осіб по всьому світу і надає можливість отримання різноманітної інформації із будь-яких сфер людської діяльності, включаючи економіку. При цьому важливою позитивною рисою інформаційних ресурсів мережі Інтернет є їхня актуальність, що відображається найбільш новітніми цифровими даними, які розкривають тенденції економічного розвитку загалом і банківської системи зокрема, а також найважливішими законодавчими і нормативними актами, що діють у даний момент часу і спрямовані на регулювання господарської діяльності.

Позитивною рисою інформаційних ресурсів мережі Інтернет є також широкий доступ до зарубіжних джерел інформації, що розкривають теорію і практику організації банківської справи за кордоном.

Тому зрозуміло, що для написання дипломних робіт можуть активно використовуватись джерела інформації з мережі Інтернет. Для їх знаходження використовуються спеціальні програми пошуку та перегляду інформації, що мають назву браузер. Найпростіший спосіб отримання у Всесвітній мережі потрібної інформації – це коли відома точна адреса потрібного сайту. Наприклад, адреса сайту Міжнародного валютного фонду – www.imf.org. Набравши її у потрібному місці (в адресному рядку) в програмі Internet explorer, можна одразу отримати доступ до необхідного сайту чи сторінки у мережі.

Якщо ж адреса сайту невідома, а є лише загальне тематичне спрямування пошуку інформації для даної дипломної роботи, то можна використовувати пошукову систему.

Пошукова система – це спеціалізовані сайти, створені для пошуку потрібної інформації у мережі Інтернет. Такими можуть, наприклад, бути: Google (<http://www.google.com>), Yahoo! (<http://www.yahoo.com>), AltaVista (<http://altavista.com>) та інші.

Інформацію у пошуковій системі можна віднайти як за тематичними розділами, що пропонуються, так і за ключовими словами, використовуючи спеціальні команди типу “Find” (знайти), “Go” (перейти) і так далі.

Важливо наголосити, що на відміну від традиційних літературних джерел інформації, Інтернет – це мережа, де кожна сторінка пов’язана із десятками інших за допомогою гіперпосилань. Це дозволяє отримати іншу важливу інформацію без додаткового окремого пошуку. Текст, що містить гіперпосилання, як правило, виділено іншим кольором та підкреслено. Завдяки гіперпосиланням можна рідше набирати ту чи іншу Інтернет адресу в адресному рядку браузера.

Використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет дозволяє отримати додаткову інформацію з різних проблем функціонування грошово-кредитної системи країни. Зокрема, це стосується таких напрямів як:

1) законодавче та нормативне забезпечення банківської діяльності (для цього, наприклад, можна використовувати офіційні сайти Верховної Ради України – www.rada.kiev.ua, www.rada.gov.ua, а також Кабінету Міністрів України – www.kmu.gov.ua);

2) функціонування центрального банку, грошово-кредитна політика і ситуація на фінансовому ринку країни (наприклад, офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua);

3) інформація про діяльність окремих комерційних банків (наприклад, сайт “Райффейзен Банк Аваль” – www.aval.ua).

Водночас потрібно розуміти, що інформаційні ресурси мережі Інтернет можуть слугувати лише додатковими, а не основними джерелами даних для підготовки дипломних робіт. Головними джерелами інформації для цього мають

служувати традиційні джерела у вигляді монографічної та навчальної літератури, а також періодичних фахових видань.

Порядок оформлення сайтів мережі Інтернет у списку використаних джерел:

1. Офіційний сайт Верховної ради України: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Національного банку України: <http://www.bank.gov.ua>.

4.5. Складання попереднього плану

Після вивчення основної та додаткової літератури (відповідно до графіку) складається план дипломної роботи. Студент, виходячи з теми роботи і опрацьованої літератури, складає перелік основних питань, які треба викласти в дипломній роботі. Потім визначається послідовність втілення питань в роботі, враховуючи, що:

- у вступі обґрунтовується актуальність дослідження, описуються мета та задачі дослідження, його об'єкт і предмет, вказуються методи дослідження, наводиться практичне значення отриманих результатів, структура та зміст роботи;
- основна частина складається, в основному, з трьох розділів, які поділяються на три-два підрозділи і за змістом мають відповідати спрямованості теми, підпорядковуватись меті та завданням, бути органічно взаємопов'язаними, мати приблизно однаковий обсяг;
- у висновках подаються основні результати дослідження та напрямки вирішення проблем у відповідній сфері банківської діяльності.

4.6. Робота над основним текстом дипломної роботи

Зміст розділів дипломної роботи повинен відповідати її назві. **До кожного розділу дипломної роботи подаються короткі висновки – до 1-1,5 сторінки.** На їх основі формулюють висновки до всієї роботи в цілому.

Структура основної частини повинна мати такий вид.

Розділ 1 містить загальну теоретичну характеристику досліджуваної теми, що розглядається на основі найновітніших теоретичних розробок, критичний аналіз різноманітних точок зору на те чи інше питання та аргументацію власної думки. Тому головним у першому розділі є глибоке вивчення літературних джерел з обраної теми і розкриття змісту проблеми в теоретичному аспекті. Теоретичний розділ потребує аналізу та уточнення понятійного апарату відповідної сфери банківської діяльності, тобто термінів і понять, що їх позначають.

Висновки до розділу 1.

Розділ 2 включає аналіз діючої практики і сучасного стану у сфері банківської діяльності, що стосується обраної теми дослідження. Головним у другому розділі є аналіз практичних і статистичних даних установи банку, в

основному бази стажування або переддипломної практики. Тому слід уважно підійти до підбору фактичного матеріалу, який найкраще характеризує об'єкт дослідження. Для цього потрібно проаналізувати звітні дані банку, що характеризують грошово-кредитні відносини (залежно від теми дослідження) та відобразити їх в графічному матеріалі (таблицях, схемах, діаграмах). На основі аналізу досліджуваного матеріалу, особистих спостережень і критичної оцінки банківської практики у даному розділі уточнюються діючий стан і негативні сторони, розглядаються причини недоліків та вказуються можливості покращення діяльності установ банків.

Висновки до розділу 2.

Розділ 3 розглядає шляхи впровадження пропозицій-рекомендацій у банківську практику, обґрунтування економічної ефективності від їх використання. Висвітлюються проблеми і обґрунтовуються пропозиції-рекомендації щодо вдосконалення банківської справи в Україні, стабілізації грошового обігу, активізації кредитного процесу, валютних операцій стосовно до теми дослідження; пропозиції щодо покращення окремих напрямків діяльності установ банку. У третьому розділі висвітлюється розвиток певної сфери банківської діяльності та грошово-кредитних відносин банківських установ у світовій практиці і перспективи їх впровадження у вітчизняній банківській системі як на макро-, так і мікрорівні.

Висновки до розділу 3.

4.7. Написання вступу

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина дипломної роботи.

У вступі подають (див. Дод. Д.1, Д.2):

- **Актуальність теми дослідження.** Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку банківської справи, особливо для умов економічної системи України.

Приклади формулювання актуальності теми:

Приклад № 1. Актуальність теми дослідження. З подоланням економічної кризи в Україні особливої уваги набувають питання розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств, необхідності забезпечення економічного росту та залучення інвестиційних ресурсів у виробництво. Особливу роль в активізації інноваційно-інвестиційної діяльності відіграють банки, які виступають посередниками в акумулюванні та перерозподілі тимчасово вільних коштів, стаючи, тим самим, інститутами так званого передавального механізму, який опосередковує формування інвестиційних ресурсів та їх розміщення.

Разом з тим, вирішення проблеми залучення ресурсів банків до інвестування економіки має свої особливості. Специфіка періоду економічних реформ України зумовлює ситуацію, за якої інвестиційні ресурси одного з

основних учасників інвестиційного ринку – банківської системи, упродовж тривалого періоду функціонують у досить обмежених сегментах цього ринку. Вони поступово переливаються між ринком державних цінних паперів, короткостроковим кредитуванням суб'єктів реального сектора та міжбанківським ринком, беручи незначну участь у формуванні загального інвестиційного потоку в країні, що в умовах слабкості позицій інших учасників інвестиційного ринку виступає одним із негативних чинників відтворювального процесу.

Приклад № 2. Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах в економіці України намітилися позитивні тенденції призупинення спаду та початку економічного зростання, темпи та стійкість котрого залежать від здатності банківської системи забезпечувати потреби суб'єктів господарювання необхідними грошовими ресурсами. Разом з тим, загальні тенденції сучасного розвитку кредитних операцій вітчизняних банків свідчать про суттєве послаблення ролі банківського кредиту в забезпеченні виробничого сектора додатковими грошовими коштами.

У зв'язку з цим актуального значення набуває вирішення проблеми вдосконалення кредитної діяльності банківських установ. Банки повинні організовувати кредитні операції таким чином, щоб вони давали максимально можливий прибуток, одночасно намагаючись знизити ризик, безпосередньо пов'язаний з механізмом надання і погашення банківських кредитів.

Зокрема актуальною сьогодні є розробка теоретичних пропозицій і рекомендацій з удосконалення банківського кредитування підприємств, широке практичне використання котрих допоможе банківській системі України підвищити ефективність діяльності всіх кредитних інститутів у процесі кредитування підприємств.

Об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і практичних розробок з проблем удосконалення кредитної діяльності установ банків для забезпечення стабільності функціонування банківської системи України обумовила вибір об'єкта, теми дослідження та її актуальність.

• **Огляд літератури з теми дослідження.** Включають найбільш цінні, актуальні роботи (10 – 15 джерел). В огляді наводяться ініціали та прізвище автора, а поруч у дужках можуть проставлятися порядкові номери бібліографічного запису цієї роботи в списку використаних джерел. Закінчити огляд треба коротким висновком про ступінь висвітленості в літературі основних аспектів теми.

Приклади формулювання огляду літератури з теми дослідження:

Приклад № 1. Огляд літератури з теми дослідження. Кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств є важливою частиною інноваційно-інвестиційного процесу. Необхідність активізації механізму кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств в умовах реформування економіки зумовила появу значної кількості праць вітчизняних авторів, присвячених дослідженню ролі банківської системи у кредитуванні

інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. Провідне місце в розробці цієї теми належить таким відомим економістам як І. О. Бланк, А. П. Вожжов, А.Ф. Гойко, Б. В. Губський, О.В.Дзюблюк, В. Д. Лагутін, Б. Л. Луців, Т. В. Майорова, А. А. Пересада та інші.

Приклад № 2. Огляд літератури з теми дослідження. Значний внесок у розробку питань кредитування банківськими установами підприємств зробили зарубіжні економісти В. Лексис, Е. Рід, С. П. Роуз, Дж. Ф. Сінкі. Дослідженню теорії і практики організації кредитних відносин між банківськими установами та підприємствами за умов наближення до міжнародних стандартів банківського кредитування сприяють праці вітчизняних вчених-економістів О. В. Васюренка, І. С. Гуцала, О.В.Дзюблюка, О. Т. Євтуха, Б. С. Івасіва, Т. Т. Ковальчука, Б. Л. Луціва, А.М.Мороза, О. В. Пернарівського, Ю. А. Потійка, М. І. Савлука, Р. І. Тиркала, Я. І. Чайковського. Серед російських вчених слід назвати праці В. Н. Єдренової, В.І. Колесникова, Л. П. Кролівецької, О. І. Лаврушина, А.І.Ольшаного, Г.С.Панової, В. М. Усоскіна, В. А. Челнокова та інших. Але в їхніх працях досліджуються або окремі аспекти функціонування кредитних відносин, або їх дія на певних етапах економічного розвитку, причому недостатньо уваги приділено особливостям і напрямкам їх розвитку в умовах формування ринкової економіки. Тому кредитування підприємств в Україні потребує подальших наукових досліджень і розробок.

- **Мета і завдання дослідження.** Формулюють основну мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

- **Об'єкт і предмет дослідження.** Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента (слухача), оскільки предмет дослідження визначає тему дипломної роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

- **Методи дослідження.** Подають перелік використаних методів дослідження та досягнення поставленої в роботі мети. Теоретико-методологічну основу дипломної роботи становить сучасна економічна теорія, критичний синтез класичних теорій і новітніх поглядів на поставлену проблему. Для оцінки грошово-кредитних відносин використовуються різноманітні методи, серед яких метод аналізу і синтезу, статистичні, економіко-математичні методи, порівняльний аналіз динаміки показників. Емпіричною основою дослідження є результати конкретних економічних досліджень, зарубіжний і вітчизняний досвід банківської діяльності. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи тим методом. Це дасть змогу пересвідчитись в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Приклади формулювання методів дослідження:

Приклад № 1. Методи дослідження ґрунтуються на системному аналізі економічних явищ і синтезі їх результатів. На основі діалектичного методу

пізнання проведено вивчення та визначення напрямків вдосконалення кредитування підприємств. для дослідження стану кредитних взаємовідносин та банківських установ, а також при вивченні кредитоспроможності позичальників використані статистичні, математичні методи, методи прогнозування, економічного аналізу та спостереження.

Статистичну і фактологічну основу дослідження складають закони України, постанови та декрети Кабінету Міністрів України, укази Президента України, нормативні документи Національного банку України, банківських установ, підприємств.

Приклад № 2. Методи дослідження. При виконанні дослідження залежно від конкретних цілей і задач використані методи економічного аналізу та вивчення економічних процесів: нормативно-розрахунковий, групувань, експертних оцінок, багатофакторного аналізу, балансовий, економіко-математичного моделювання та інші.

Дослідження процесу формування фінансових потоків регіонів України здійснювалося на основі використання методу порівняльного аналізу. Оцінку інвестиційної привабливості регіонів проведено з використанням нормативно-розрахункового методу та методів групувань, багатофакторного аналізу. Вдосконалення процесу управління регіональними фінансовими потоками здійснено на основі використання економіко-математичних методів.

Приклад № 3. Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою дипломного дослідження є фундаментальні концепції теорії фінансів і банківської діяльності. При виконанні досліджень залежно від конкретних цілей і задач використано методи економічного аналізу та вивчення економічних процесів: монографічний, нормативно-розрахунковий, індексний, групувань, багатофакторного аналізу, експертних оцінок, балансовий, соціологічний, системно-структурний, економіко-математичного моделювання та інші.

Дослідження сучасного стану банківської системи здійснено з використанням монографічного методу, системно-структурного й багатофакторного аналізу, групувань. При дослідженні ефективності реорганізації та реструктуризації банків використовувалися методи економіко-математичного моделювання, індексний, експертних оцінок і нормативно-розрахунковий. Розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізмів реорганізації, підвищення ліквідності та платоспроможності банків здійснювалася з використанням методів систематизації й узагальнення, багатофакторного аналізу, нормативно-розрахункового та балансового. При обґрунтуванні конкретних напрямків оздоровлення банків та розробці рекомендацій щодо вдосконалення банківського нагляду використано методи вибірки статистичних і облікових даних, групувань, анкетування, системно-структурного аналізу та експертних оцінок.

• **Наукова новизна** показує теоретичне значення одержаних результатів, внесок автора у розв'язання наукової проблеми.

Приклади формулювання наукової новизни:

Приклад № 1. Наукова новизна полягає в теоретичному обґрунтуванні і практичному вирішенні комплексу питань, пов'язаних з кредитуванням інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств в умовах розвитку ринкової економіки. У процесі дослідження були отримані такі наукові результати:

- уточнено економічний зміст інвестицій, інновацій та інноваційно-інвестиційного кредитування, що знайшло своє вираження у визначенні його сутності, функцій, виділенні ряду особливостей, а також принципів здійснення;
- визначено роль банків у кредитуванні інноваційно-інвестиційної діяльності. Встановлено, що сам кредит неправомірно розглядати в якості інвестиційного, однак, у цілому в своїй сукупності інноваційно-інвестиційне кредитування стимулює процес формування попиту на продукцію вітчизняних виробників, і, тим самим, забезпечує стійке фінансування їх діяльності та впливає на формування інвестиційних ресурсів підприємств;
- обґрунтовано нові практичні рекомендації щодо активізації інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств шляхом створення оптимального економічного середовища для банківських інвестицій, стимуляції такої діяльності та на цій основі визначені основні напрямки формування ресурсної бази банку та управління нею.

Приклад № 2. Наукова новизна полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному вирішенні комплексу питань, пов'язаних з удосконаленням організації банківського кредитування підприємств. Безпосередньо в процесі дослідження одержано такі наукові результати:

- дістало подальшого розвитку визначення суті кредиту як економічної категорії, що виразилось в уточненні його змісту з економічної і правової точок зору. Запропоновано визначити кредит як відособлену частку економічних відносин, пов'язану з рухом позичкового капіталу між кредитором і позичальником у грошовій чи товарній формі на основі укладеного кредитного договору;
- доповнено систему принципів банківського кредитування диференційованим підходом комерційних банків до суб'єктів господарювання, актуальність дотримання котрого в умовах трансформації економіки України визначається нестабільністю економічного розвитку та різним рівнем кредитоспроможності підприємств;
- сформульовано нові елементи механізму кредитування з використанням кредитної лінії. У цьому напрямку розроблено методику визначення ліміту кредитування позичальників у межах кредитної лінії, котру доцільно проводити послідовно на основі даних балансу в три етапи: 1) оцінка кредитоспроможності позичальника; 2) дисконтування активів позичальника з урахуванням чотирьох груп ліквідності активів і класу кредитоспроможності позичальника; 3) зіставлення суми ліміту кредитування з граничною величиною максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента, виходячи з нормативних вимог Національного банку України;

– удосконалено методику застосування якісних і кількісних показників у процесі комплексного підходу до оцінки кредитоспроможності позичальників комерційних банків. Для одержання комплексної перспективної оцінки автором сформульовано як поточну кредитоспроможність позичальника, що оцінюється шляхом порівняння розрахованих коефіцієнтів і показників з їх оптимальними значеннями, так і прогнозу кредитоспроможність, котра оцінюється, виходячи зі зміни оборотності оборотних активів, рентабельності діяльності підприємства та інших показників діяльності позичальника на перспективу (на період дії кредитного договору).

Приклад № 3. Наукова новизна полягає в теоретичному обґрунтуванні і практичному вирішенні комплексу питань, пов'язаних з кредитуванням інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств в умовах розвитку ринкової економіки. У процесі дослідження були отримані такі наукові результати:

- уточнено економічний зміст інвестицій, інновацій та інноваційно-інвестиційного кредитування, що знайшло своє вираження у визначенні його сутності, функцій, виділенні ряду особливостей, а також принципів здійснення;
- визначено роль банків у кредитуванні інноваційно-інвестиційної діяльності. Встановлено, що сам кредит неправомірно розглядати в якості інвестиційного, однак, у цілому в своїй сукупності інноваційно-інвестиційне кредитування стимулює процес формування попиту на продукцію вітчизняних виробників, і, тим самим, забезпечує стійке фінансування їх діяльності та впливає на формування інвестиційних ресурсів підприємств;
- обґрунтовано нові практичні рекомендації щодо активізації інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств шляхом створення оптимального економічного середовища для банківських інвестицій, стимуляції такої діяльності та на цій основі визначені основні напрямки формування ресурсної бази банку та управління нею.
- **Практичне значення.** Вказується які конкретно одержані в дипломній роботі результати можуть мати практичне застосування у банківській справі.

Приклади формулювання практичного значення:

Приклад № 1. Практичне значення. Розроблені в ході дослідження підходи, теоретичні узагальнення, висновки та рекомендації можуть бути використані для активізації інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. Пропозиції автора щодо розширення системи кредитування підприємств можуть бути використані банками України з метою розвитку механізму кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та забезпечення масштабного інвестиційного кредитування в Україні.

Приклад № 2. Практичне значення отриманих результатів у тому, що вони можуть використовуватись у процесі вдосконалення кредитної політики і кредитних відносин комерційних банків з підприємствами при розробленні

методичних підходів до аналізу кредитоспроможності позичальників, удосконаленні форм забезпечення повернення банківських кредитів.

- **Структура роботи**, тобто перелік її структурних елементів і обґрунтування послідовності їх розміщення.

Приклади формулювання структури дипломної роботи:

Приклад № 1. Структура роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає 118 сторінок комп'ютерного тексту, у тому числі 20 таблиць, 10 рисунків, список використаних джерел з 107 найменувань, 4 додатків на 6 сторінках.

Приклад № 2. Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Повний обсяг дипломної роботи – 105 сторінок, у тому числі на 12 з них розміщено 10 таблиць, 5 ілюстрацій, 7 додатків, список використаних джерел зі 107 найменувань.

Загальний обсяг вступу у дипломній роботі має становити 4-7 сторінок.

РОЗДІЛ 5

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

5.1. Загальні вимоги

Дипломна робота повинна бути оформлена належним чином. Текст дипломної роботи друкується на комп'ютері з одного боку стандартного аркуша односортового паперу формату А4 (210 x 297 мм), дотримуючись таких вимог:

- текстовий редактор – Word for WINDOWS;
- шрифт – Times New Roman Cyr;
- розмір шрифту – 14 пунктів;
- інтервал – 1,5 (28-30 рядків на одній сторінці).

Загальний обсяг повинен становити для:

- дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст” – 80–90 сторінок;
- дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” – 90 – 100 сторінок.

Зазначений вище обсяг дипломних робіт включає сторінки комп'ютерного набору на папері формату А4, без врахування списку використаних джерел і додатків.

Текст дипломної роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів:

- ліве – 30 мм,
- праве – 10 мм,
- верхнє – 20 мм,
- нижнє – 20 мм.

Вписувати в текст дипломної роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Заголовки структурних частин дипломної роботи “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

Кожну основну структурну частину дипломної роботи (“ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ”) треба починати з нової сторінки. Підрозділи в межах розділу (наприклад, підрозділи 1.2, 1.3, 2.2, 2.3, 3.2), а також висновки до розділів друкуються послідовно, один за одним – не з нової сторінки.

Абзацний відступ має бути однаковим впродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам.

5.2. Нумерація та оформлення ілюстрацій

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Усі сторінки роботи нумеруються від титульної до останньої без пропусків або літерних додатків. Першою сторінкою дипломної, магістерської роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок дипломної роботи. Титульний аркуш дипломної роботи має єдину форму і реквізити (див. Дод. А. 1, А. 2). На титульному аркуші номер сторінки (цифру 1) не ставлять.

Другою вважається сторінка, що містить “зміст” (див. Дод. Б. 1, Б. 2).

Безпосереднє викладення тексту роботи починається з третьої сторінки, на якій міститься вступ.

Порядковий номер сторінки проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини дипломної роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ 1”, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Номера розділів і підрозділів дипломної роботи подаються тільки арабськими цифрами. Назва розділу подається великими літерами.

Наприклад,

РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КРЕДИТУВАННЯ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: “1.2.” (другий підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу. У назвах підрозділів перша літера – велика, усі інші малі.

Наприклад,

1.1. Необхідність, суть функції і роль кредиту

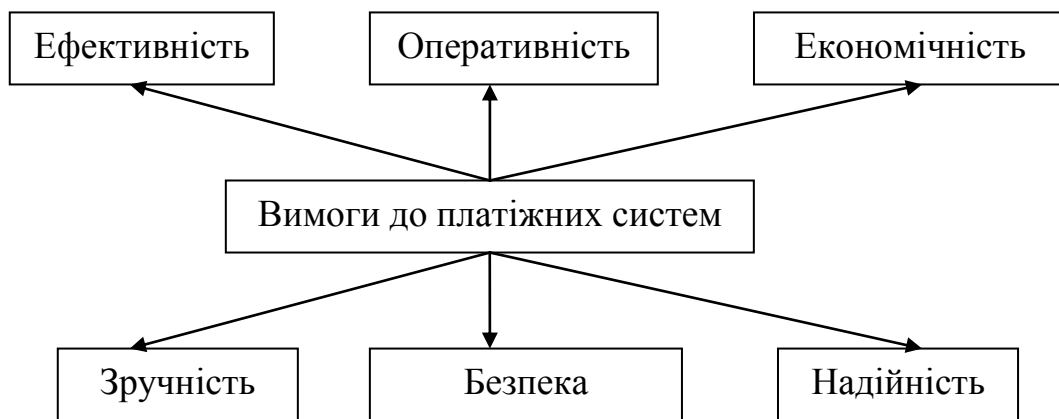
Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка.

Наприклад: “3.2.1.” (перший пункт другого підрозділу третього розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок.

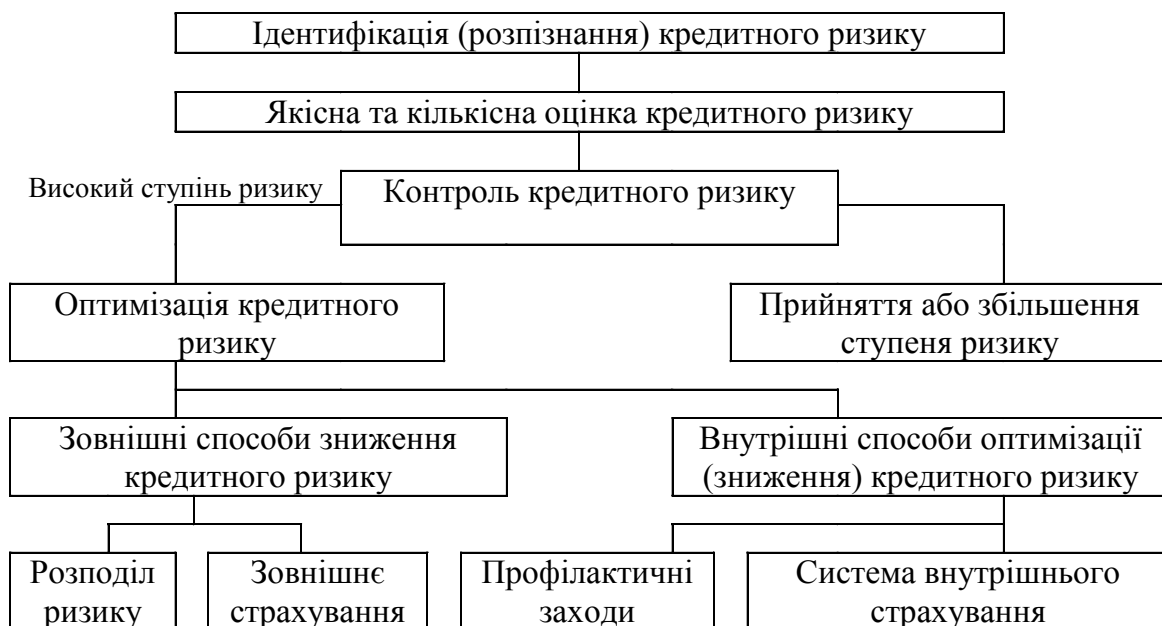
Ілюстрації (схеми, графіки, малюнки, діаграми) і таблиці розміщуються відразу ж після посилань на них у тексті або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Усі ілюстрації (крім таблиць) позначають словом “Рис.” (“Мал.”) і нумерують послідовно (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках) в межах розділу.

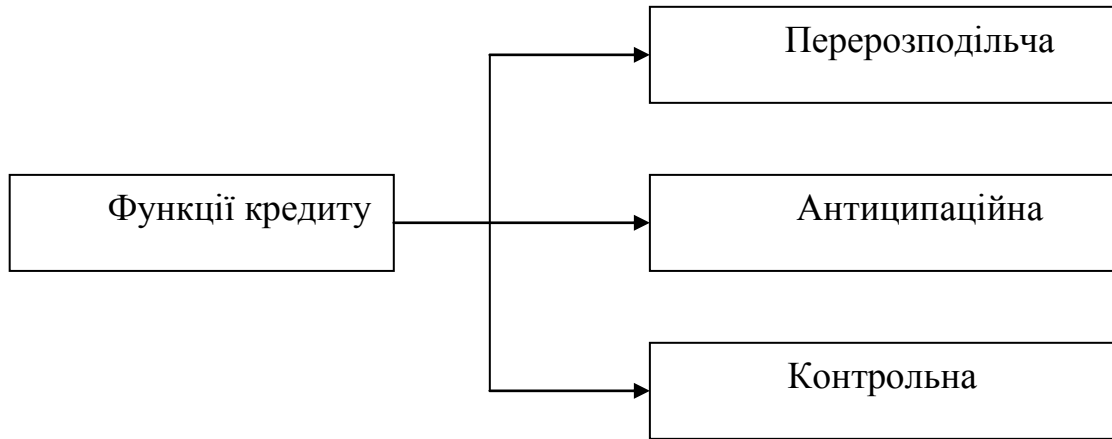
Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка (наприклад: Мал. 2.1. Назва малюнка [перший рисунок другого розділу]). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Нижче наведено приклади побудови ілюстрацій:

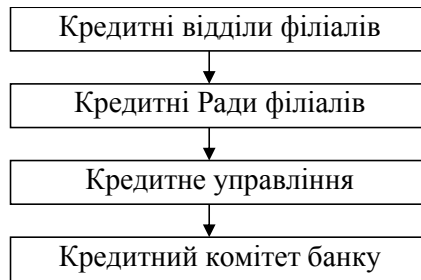
Мал. 1.1. Основні вимоги, які мають задовольняти платіжні системи.

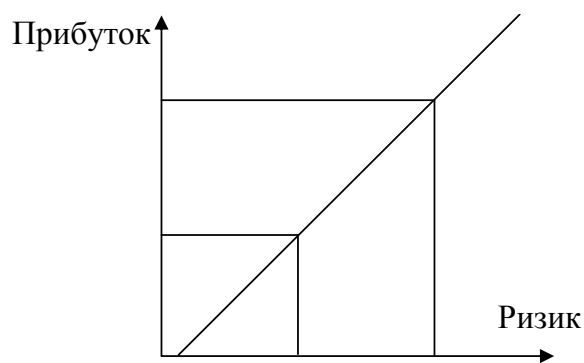
Мал. 1.2. Узагальнена блок-схема процесу управління кредитним ризиком.

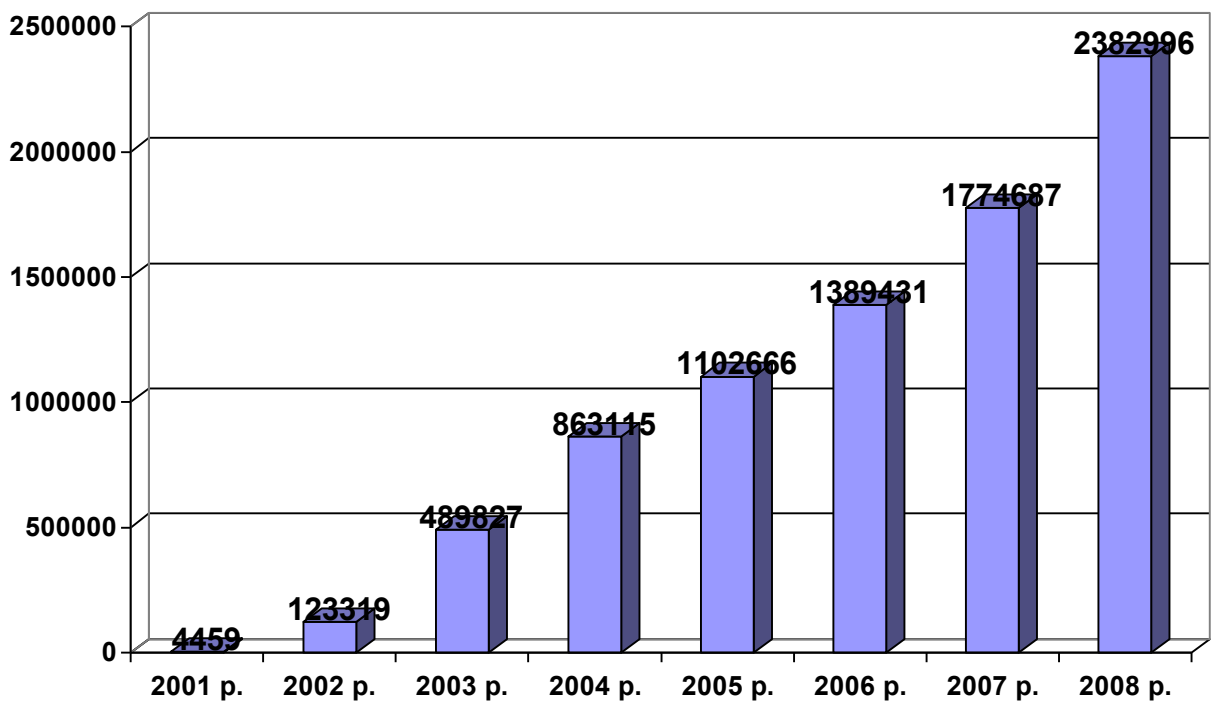
Мал. 1.3. Функції кредиту.

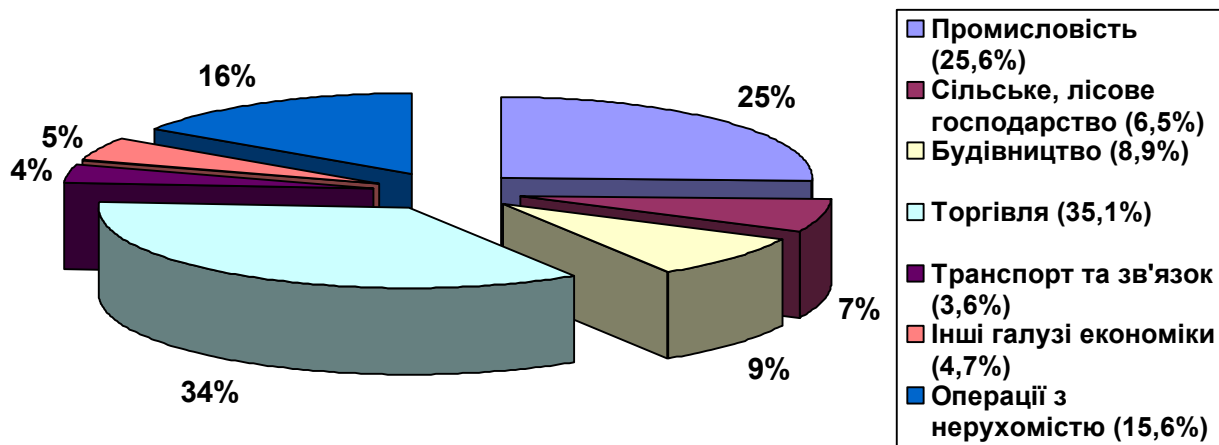
Мал. 2.1. Організаційна структура управління кредитним ризиком.

Мал. 2.3. Дохідність банку і ризик.

Мал. 2.1. Емісія платіжних карток НСМЕП за роками (шт.) [183].

Мал. 2.5. Структура кредитів, наданих депозитними корпораціями, нефінансовим корпораціям за станом на 01.01.2009 р. (за видами економічної діяльності [68, с.100].

1. Попередня робота з клієнтом, мета якого полягає у формуванні чіткого розуміння потреб клієнта.

У ході ґрунтовної розмови з клієнтом менеджером слід застосовувати методи заміни перспектив, тобто вони повинні намагатися “увійти” в становище клієнта, абстрагуючись від власних інтересів банку. Це сприятиме відвертості діалогу і може привести успіх домовленостей. Правдивість отриманої інформації від клієнта повинна бути перевірена з використанням “перехресних перевірок” та інших джерел (включаючи бесіди з персоналом підприємства, членами родини)

2. Підготовча робота з продажу кредитних ресурсів, у ході якої готуються необхідні пакети документів для узгодження з відповідними службами банку

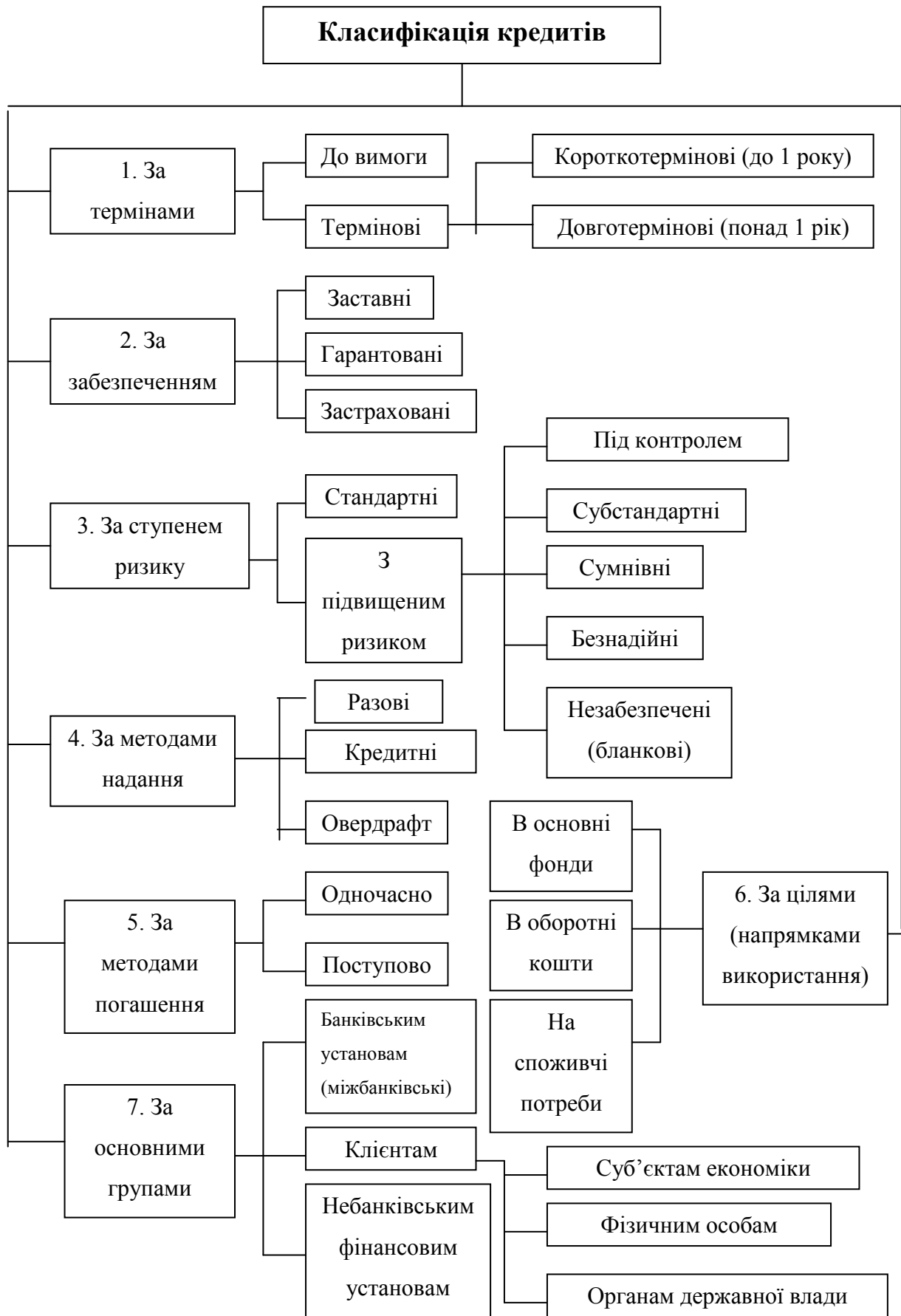
3. Оцінка можливості продажу кредитних ресурсів клієнту, кінцевою метою якої є підготовка кредитного файлу для винесення його на розгляд кредитного комітету банку

4. Прийняття рішення про продаж кредитних ресурсів клієнту

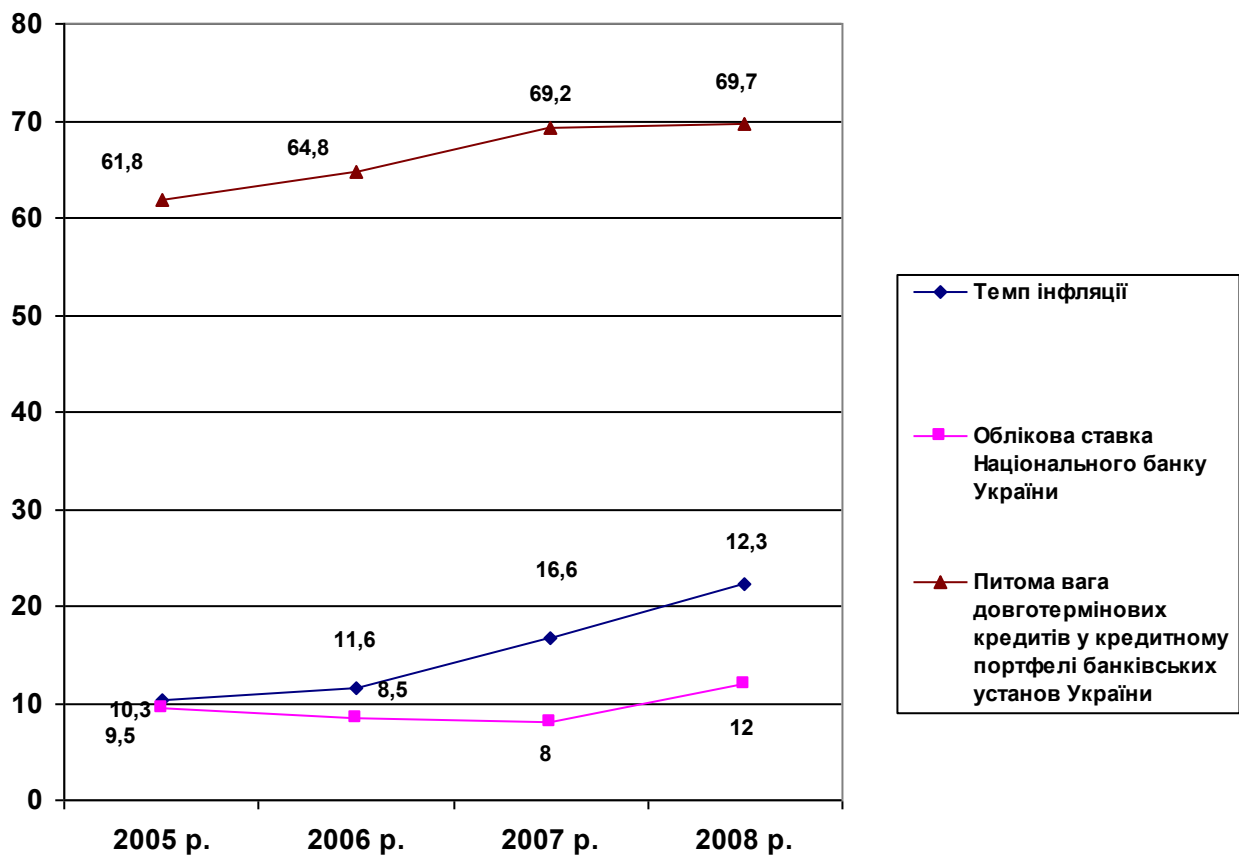
5. Оформлення продажу кредитних ресурсів клієнту, тобто договірне забезпечення прийнятих кредитним комітетом рішень

6. Супроводження проданих ресурсів, підтримка зв'язку (стосунків) з клієнтом, постійний контроль за його фінансово-господарською діяльністю з метою своєчасного реагування на можливі проблеми

Мал. 3.2. Функції “менеджера рахунків”.

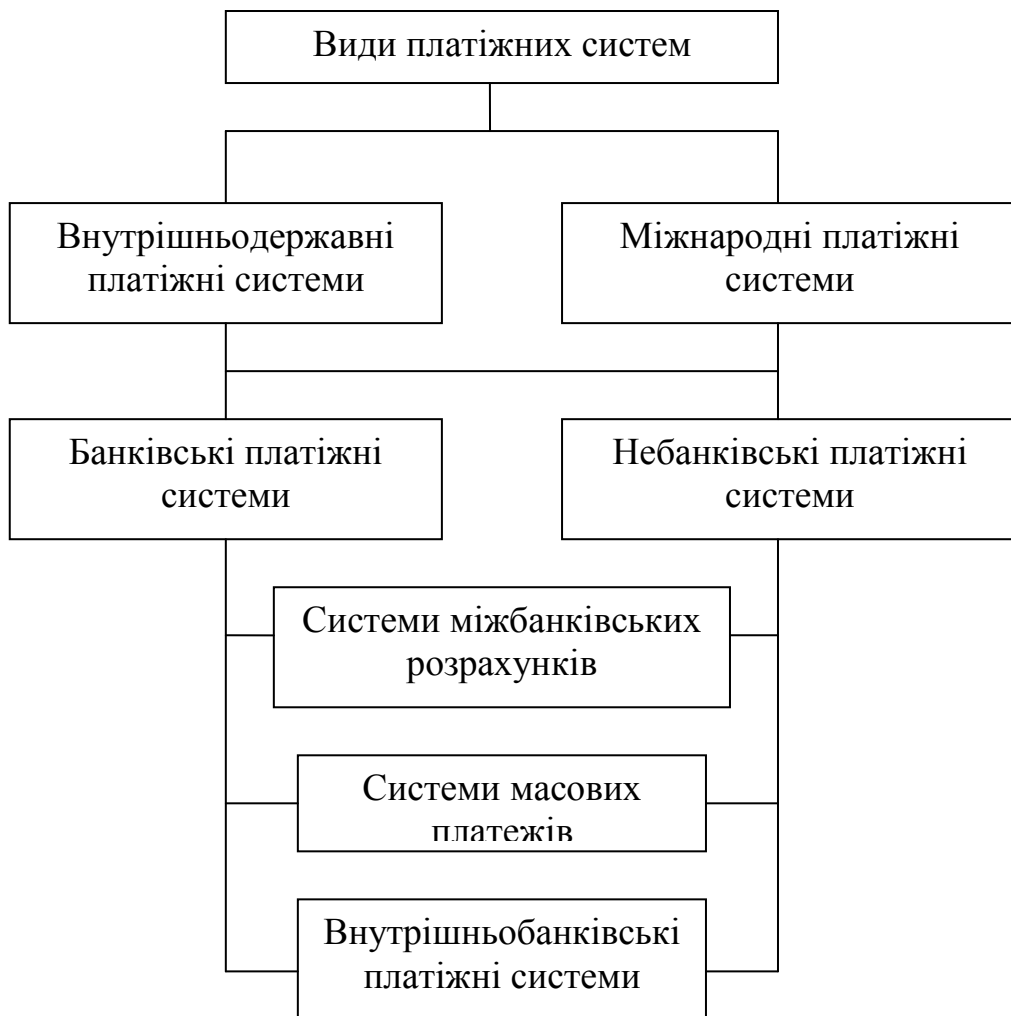
Мал. 3.2. Пропонована класифікація банківських кредитів.

Мал. 3.3. Динаміка інфляційних процесів, облікової ставки Національного банку України та частки довготермінових кредитів у кредитному портфелі банківських установ України [69, с. 55, 60, 111].

Мал. 3.4. Система аналізу кредитоспроможності позичальника.

Мал. 3.5. Класифікація платіжних систем України.

При наявності в роботі великого цифрового матеріалу його варто подавати у вигляді таблиці. Таблиці нумерують послідовно в межах розділу, за винятком таблиць, поданих у додатках. Слово “Таблиця” та її номер пишуться над правим верхнім кутом таблиці, а під ним – заголовок, який повинна мати таблиця, друкують симетрично до тексту. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: “Таблиця 2.1” (перша таблиця другого розділу).

Кожна таблиця повинна розміщуватися на одній сторінці. При переносі таблиці в правому кутку наступної сторінки слід писати “Продовження табл. ___” (вказати номер таблиці), наприклад: “Продовження табл. 2.1”.

Загальною схемою побудови таблиці є наступна:

Назва таблиці					
Головка				Заголовки граф	
					Підзаголовки граф
Рядки					
Боковик (заголовки рядків)			Графи (колونки)		

Кожна таблиця повинна мати посилання на джерело цифрових даних, з яких вона складена. Таке посилання може бути подане в одному з двох видів:

- 1) у вигляді зноски безпосередньо під самою таблицею;
- 2) у вигляді квадратних дужок після заголовку таблиці з указанням бібліографічного номера джерела та сторінки.

Прикладами побудови таблиць у дипломній роботі є наступні:

Приклад № 1.

Таблиця 2.1

Показники роботи НСМЕП у 2004-2008 рр. [183]

Рік	Кількість емітованих платіжних карток, шт.	Кількість термінального обладнання, шт.	Річні обороти, млн. грн.	Середня сума міжбанківських операцій, грн.
2004	863115	1841	6931	345
2005	1102666	2417	9739	331
2006	1389431	3195	12473	353
2007	1774687	4461	18117	593
2008	2382996	5706	25274	786,1

Приклад № 2.

Таблиця 2.1

**Кредити, надані депозитними корпораціями, нефінансовим
корпораціям (за цільовим спрямуванням) [69, с. 118]**

(залишки коштів на кінець періоду)

Показники	2007 р.		2008 р.		Зміни	
	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%
1. Усього	260476	100	443665	100	+183189	–
2. Кредити в поточну діяльність	217271	83,4	359140	81,0	+73907	–2,4
3. На придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості	10618	4,1	18262	4,1	+7644	–
4. Інші кредити в інвестиційну діяльність	32587	12,5	66263	14,9	+33676	+2,4
5. Із загальної суми іпотечні кредити	48793	18,7	78309	17,7	+29516	–1,0

Приклад № 3.

Таблиця 2.4

**Кредити, надані депозитними корпораціями, нефінансовим
корпораціям за станом на 01.01.2009 р. (за видами економічної діяльності) [68,
с. 100]**

Види економічної діяльності	Млн. грн.	%
Усього	443665	100
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	28812	6,5
Рибальство, рибництво	420	0,1
Добувна промисловість	7684	1,7
Переробна промисловість	106029	23,9

Продовження табл. 2.4

Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	8630	2,0
Будівництво	39274	8,9
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	155818	35,1
Діяльність готелів та ресторанів	4168	0,9
Діяльність транспорту та зв'язку	15990	3,6
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	69260	15,6
Освіта	444	0,1
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2545	0,6
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	4591	1,0

При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил.

Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова “де” без двокрапки.

Формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо формула не вміщується в один рядок, її слід перенести після знаків рівності (=), плюс (+), мінус (–), множення (x) або ділення (:).

Якщо є посилання на формули у наступному тексті, то їх слід нумерувати. Інші нумерувати не рекомендується.

Формули в дипломній роботі (якщо їх більше одної) нумерують в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номер формули потрібно брати в дужки і розташовувати на полях справа від формули, наприклад: (2.3) (третя формула другого розділу), (3.5) (п'ята формула третього розділу).

Приклади написання формул:

Приклад № 1.

$$KM = (B_k - A_n) : B_k, \quad (2.3)$$

де КМ – коефіцієнт маневреності власних коштів;

B_k – власний капітал підприємства;

A_n – необоротні активи.

Приклад № 2.

$$R = \sum_{i=1}^n Q_j J_j, \quad (3.5)$$

де R – загальний рейтинг позичальника як сума набраних ним балів;

n – кількість показників, що приймаються для розрахунку кредитоспроможності;

Q_j – класність j -го показника у відповідності з критеріальним рівнем;

J_j – питома вага i -го показника згідно з його значимістю у загальній сукупності показників.

Формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому відповідно до правил пунктуації в кінці формул і в тексті перед ними ставлять розділові знаки. Так, перед формулою ставлять двокрапку, якщо у тексті перед формулою є узагальнююче слово, або цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

5.3. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні дипломної роботи студент повинен давати посилання на цифрові дані, відомості, матеріали отримані з монографій, посібників, оглядових статей у фахових виданнях та інших джерел. Оформлення посилань має бути однаковим у всій роботі. Посилання на джерела слід виділяти двома квадратними дужками, в яких вказується порядковий номер літератури, назва якої наведена у списку використаних джерел, а також відповідна сторінка.

Наприклад: [35, с. 105],

де 35 – номер джерела, на яке дано посилання в дипломній роботі, за списком використаних джерел;

с. 105 – сторінка даного джерела.

При посиланні на декілька джерел між їхніми номерами ставиться крапка з комою [18, с. 134-135; 25, с. 121].

На всі ілюстрації (схеми, графіки, малюнки, діаграми), таблиці і додатки дипломної роботи повинні бути посилання в тексті. Посилання на ілюстрації, таблиці і додатки дипломної роботи вказують порядковим номером ілюстрації, таблиці і додатка, при цьому слова “рисунок”, “таблиця” і “додаток” в тексті пишуть скорочено, наприклад, (рис. 2.1), (табл. 2.3), (дод. А).

У повторних посиланнях на ілюстрації, таблиці і додатки треба вказувати слово “дивись”, наприклад: (див. рис. 1.1), (див. мал. 1.2), (див. табл. 2.2), (див. дод. А).

Посилання треба давати на цитати.

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться мовою оригіналу або точним перекладом на українську мову;
- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців позначається трьома крапками;
- при непрямому цитуванні думок автора слід бути гранично точним у викладенні думок автора і давати відповідні посилання на джерело.

У дипломній роботі не рекомендується вести виклад від першої особи: “Я вважаю”, “На мою думку”. Доцільно писати: “На нашу думку”, “На наш погляд”, “З нашої точки зору” тощо.

Наприклад: На нашу думку, у наведеному визначенні автор правильно акцентує на тому, що кредит – це економічна категорія.

При згадуванні в тексті прізвищ (учених-дослідників, економістів) ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем (М. І. Савлук, а не Савлук М. І., як це прийнято в списках використаних джерел).

Наприклад: На думку М. І. Савлука, І. М. Лазепка та інших, в економічній літературі досі немає єдності у визначенні сутності кредиту, немає навіть визначення, котре б охопило всю глибину й значення цієї категорії [91, с. 128].

5.4. Порядок оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел слід розміщувати в наступній послідовності:

- 1) закони України;
- 2) укази Президента України;
- 3) нормативні акти Кабінету міністрів України;
- 4) постанови Національного банку України;
- 5) нормативні документи банківських установ;
- 6) всі інші джерела в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Приклад оформлення списку використаних джерел:

1. Закон України “Про платіжні системи та переказ грошей в Україні” від 5 квітня 2001 р. № 2346-III // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2001. – № 6. – С. 3 – 21.
2. Декрет Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” // Урядовий кур’єр. – 1993. – № 5. – С. 4 – 5.
3. Інструкція про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління Національного банку України від 16.08.2006 р. № 320 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2006. – № 10. – С. 8 – 64.
4. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків.

- Затверджено постановою Правління Національного банку України №279 від 6 липня 2000р. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2000. – № 9. – С. 54 – 73.
5. Банківські операції: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. / А. М. Мороз, М.І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук , проф. А.М.Мороза. – К.; КНЕУ, 2002. – 476с.
 6. Васюренко О. В. Банківські операції: Навч. посібник. – К.: Т-во “Знання”, КОО 2000. – 243 с.
 7. Іванов В. М., Софіщенко І. Я. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 232 с.
 8. Роуз Питер С. Банковский менеджмент / Пер.с англ. 2-го изд. – М.: «Дело Лтд», 1995. – 768с.
 9. Савченко А., Івченко І., Михайлова В. Система електронних платежів нового покоління // Вісник Національного банку України. – 2007. – №2. – С. 2 – 4.
 10. Міжбанківські розрахунки через СЕП НБУ у 2006 році // Вісник Національного банку України. – 2007. – № 3. – С. 40 – 41.
 11. Lloyd B. Thomas. Money, Banking, and Financial Markets. – USA, The Mc Graw – Hill Companies, 1997. – 678 p.

5.5. Оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках. Кожний такий додаток повинен починатися з наступної сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово “Додаток ____” і велика літера, що позначає додаток: наприклад, Додаток А.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, починаючи з А, Б...Я, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

За необхідності (при наявності значної кількості додатків) додатки нумерують у межах підрозділу або досліджуваної проблеми: наприклад, Додаток А.1, Додаток А.2, Додаток Б.1, Додаток Б.2, Додаток Б.3.

РОЗДІЛ 6

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

6.1. Оформлення документації для захисту дипломної роботи

Дипломна робота повинна бути підписана студентом (слухачем) на титульній сторінці.

Дипломна робота, яка оформлена належним чином, подається на кафедру для попереднього захисту перед спеціальною комісією у складі провідних викладачів у терміни, визначені графіком, затвердженим на засіданні кафедри (розділ 11). При цьому робота повинна бути зброшурована у тверду палітурку, для чого рекомендується скористатися послугами палітурного цеху, та містити після титульного аркуша (див. Дод. А.1, А.2) наступні документи:

1. Завдання на дипломну роботу (див. Дод. Ж.1, Ж.2).
2. Зовнішня рецензія на дипломну роботу (див. Дод. З.1, З.2).
3. Відзив наукового керівника (див. Дод. И.1, И.2).
4. Замовлення на дипломну роботу (див. Дод. К, за необхідності)
5. Довідка про впровадження (див. Дод. Л, за необхідності).
6. Анотації дипломної роботи на українській та англійській мові (див. Дод. М).

Анотація виконується українською й англійською мовами і містить відомості про автора роботи, освітньо-кваліфікаційний рівень та спеціальність, за якими вона виконується, місце і рік захисту, стислий виклад змісту та результатів дослідження (див. Дод. М).

Після ознайомлення спеціальною комісією кафедри зі змістом, оформленням дипломної роботи, відзивом наукового керівника, зовнішньою рецензією та у випадку їх позитивного висновку завідувач кафедри приймає рішення про допуск роботи до захисту.

6.2. Процедура захисту дипломної роботи

Студент захищає дипломну роботу публічно перед Державною екзаменаційною комісією (ДЕК), яка затверджена наказом ректора Університету.

Процедура захисту включає:

1. Оголошення рецензії, відзиву наукового керівника і рішення про допуск роботи до захисту.
2. Виступ студента.
3. Запитання до автора роботи.
4. Відповіді студента.
5. Обговорення на засіданні Державної екзаменаційної комісії результатів захисту робіт.
6. Рішення Державної екзаменаційної комісії про оцінку роботи та присвоєння відповідної кваліфікації студенту.

При підготовці до захисту рекомендується підготувати текст або тези виступу. Для виступу надається від 10 до 15 хвилин.

Виступ повинен бути коротким і змістовим. На початку доповіді рекомендується коротко охарактеризувати:

- актуальність теми;
- мету і задачі;
- об'єкт і предмет дослідження;
- наукову новизну (для дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”);
- практичне значення одержаних результатів;
- сучасний стан та заходи, що рекомендуються для усунення проблем і недоліків досліджуваної теми;
- власні висновки та пропозиції автора.

Для переконливості та підтвердження висновків та пропозицій доцільно виготовити наочний (роздатковий) матеріал: ілюстрації (схеми, графіки, діаграми), таблиці.

В кінці захисту голова ДЕК оголошує рішення про результати захисту дипломних робіт і присвоєння студентам (слухачам) кваліфікації спеціаліста, магістра зі спеціальності “Банківська справа”. Рішення по кожному студенту (слухачу) приймається на закритому засіданні ДЕК шляхом відкритого голосування звичайною кількістю голосів членів комісії. При однаковій кількості голосів голос голови ДЕК має вирішальне значення.

Студенти, які не підготували дипломну роботу у встановлені строки чи отримали за результатами захисту оцінку “незадовільно” мають право на її захист протягом трьох років.

РОЗДІЛ 7

КЕРІВНИЦТВО ДИПЛОМНОЮ РОБОТОЮ ТА ЇЇ РЕЦЕНЗУВАННЯ

7.1. Обов'язки керівника дипломної роботи

Наказом по Університету для кожного студента (слухача) призначається керівник з професорсько-викладацького складу кафедри банківської справи чи провідних банківських фахівців.

Керівник дипломної роботи виконує наступні функції:

- допомагає студенту в складанні плану даної роботи і видає завдання на дипломну роботу (див. Дод. Ж.1, Ж.2), яке затверджується завідувачем кафедри. На основі завдання студент складає календарний план виконання дипломної роботи;
- рекомендує необхідну літературу, наукові джерела, довідкові та статистичні матеріали з теми дослідження;
- проводить систематичні бесіди та надає необхідні консультації з написання дипломної роботи;
- перевіряє терміни виконання роботи за розділами і в цілому;
- на основі аналізу наданих матеріалів фіксує ступінь виконання дослідження, про що інформує кафедру;
- при перевірці матеріалів до дипломної роботи визначає помилки та неточності, вказує способи їх усунення або шляхи раціонального вирішення завдання, уточнює або виправляє недостатньо чіткі формулювання та стилістичні помилки.

Науковий керівник дає розгорнутий відзив на дипломну роботу (див. Дод. И.1, И.2), в якому характеризує:

- актуальність теми;
- самостійні розробки і пропозиції автора;
- практичне значення роботи і детальний аналіз недоліків та помилок;
- висновок про те, якою мірою вона відповідає вимогам, що ставляться перед дипломними кваліфікаційними роботами.

У відзиві наукового керівника на дипломну роботу відзначається відповідність роботи вищезгаданим вимогам і дається загальний висновок щодо ефективності запропонованих шляхів вирішення досліджуваної проблеми і допуску роботи до захисту.

7.2. Порядок рецензування дипломних робіт

При наявності відзиву наукового керівника дипломна робота направляється на зовнішнє (див. дод. З.1, З.2). Склад рецензентів визначається кафедрою з числа висококваліфікованих спеціалістів банківських установ і провідних працівників вищих навчальних закладів. Коло наукових та фахових інтересів рецензентів повинно відповідати тематиці дипломної роботи.

Студент (слухач) може також отримати зовнішню рецензію за місцем проходження практики, стажування, роботи від керівників банківських установ.

У рецензії вказується:

- відповідність змісту дипломної роботи вибраній темі, її актуальність;
- найбільш суттєві висновки та пропозиції;
- наявність самостійних розробок і досліджень автора;
- практична цінність розроблених питань теми;
- загальні висновки і рекомендації щодо допуску до захисту і присвоєння кваліфікації спеціаліста, магістра зі спеціальності “Банківська справа”.

Зовнішня рецензія на дипломну роботу повинна бути завірена гербовою печаткою установи, в якій працює рецензент.

Без відзиву наукового керівника, зовнішньої рецензії дипломна робота **не допускається до захисту.**

Основні недоліки при написанні дипломних робіт:

1. Основна частина роботи не відповідає змісту чи не розкриває тему дослідження.
2. У роботі мало посилань на першоджерела або немає відповідності зі списком використаних джерел.
3. Оформлення роботи не відповідає вимогам вищої школи.
4. У роботі використано застарілий літературний, інструктивний, статистичний матеріал, відсутні цифрові дані.
5. Не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 2-5 років) з теми дослідження.
6. Робота має описовий характер.
7. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без додержання вимог державного стандарту.
8. Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками.

РОЗДІЛ 8

ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ

8.1. Перелік тем дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”

1. Активні операції банківських установ.
2. Банківська ліквідність: оцінка, регулювання та оптимізація в умовах кризових явищ в економіці.
3. Банківська система, її роль в економіці України та шляхи подальшого розвитку.
4. Банківське кредитування господарських суб'єктів в умовах ринкової економіки.
5. Банківське кредитування малого і середнього бізнесу.
6. Банківське кредитування населення на споживчі потреби.
7. Банківське кредитування підприємств України в сучасних умовах.
8. Банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
9. Банківське обслуговування населення в умовах ринкової економіки.
10. Банківський капітал: стан та перспективи розвитку в період кризових явищ на світових фінансових ринках.
11. Банківський нагляд і шляхи удосконалення в Україні.
12. Банківські електронні послуги та перспективи їх розвитку.
13. Банківські операції з векселями та вексельний обіг в Україні.
14. Банківські операції на міжнародних ринках грошей і капіталів.
15. Банківські операції: загальна характеристика, стан і перспективи розвитку.
16. Банківські платіжні картки та особливості їх використання в Україні.
17. Банківські ризики і засоби захисту від них.
18. Банківські установи та лізинговий бізнес в Україні.
19. Банківські установи як учасники лізингового бізнесу в Україні.
20. Безготівкові розрахунки та їх розвиток в Україні.
21. Валютна політика Національного банку України.
22. Валютна система України, її елементи, стан та напрямки розвитку.
23. Валютний курс і курсова політика в Україні.
24. Валютні операції банківських установ.
25. Вдосконалення валютного регулювання та контролю в Україні.
26. Вексель і вексельне кредитування: зміст та українська практика застосування в банківських установах.
27. Грошова система України: проблеми становлення та перспективи розвитку.
28. Грошово-кредитна політика Національного банку України в період кризових явищ на світових фінансових ринках.
29. Депозитна політика українських банківських установ в період світової фінансово-економічної кризи.
30. Діяльність банків на валютному ринку України.

31. Діяльність банківських установ у системі іпотечного кредитування.
32. Діяльність банківських установ України на ринку цінних паперів.
33. Ефективність роботи сучасної банківської установи.
34. Забезпечення повернення банківських кредитів в ринкових умовах господарювання.
35. Забезпечення фінансової стійкості банків України в ринкових умовах.
36. Зовнішньоекономічна діяльність банківських установ.
37. Інструменти реалізації грошово-кредитної політики в Україні та напрямки підвищення їх ефективності.
38. Інтернет-банкінг: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні.
39. Інфляція та шляхи її подолання в сучасних умовах.
40. Іпотечне кредитування та перспективи його розвитку в Україні.
41. Карткові платіжні інструменти як засіб підвищення фінансової стійкості банків України.
42. Комерційний кредит та вексельний обіг.
43. Кредитна політика банківської установи та шляхи її удосконалення в період кризових явищ в економіці.
44. Кредитний ризик банківської установи та способи його мінімізації.
45. Кредитні відносини банків з індивідуальними позичальниками.
46. Кредитні відносини у сфері малого і середнього бізнесу.
47. Кредитні операції банківських установ та перспективи їх розвитку.
48. Кредитні спілки та перспективи їх розвитку в Україні.
49. Кредитоспроможність і методи її визначення в банківській установі.
50. Кредитоспроможність позичальника банку та показники її оцінки.
51. Кредитування розвитку малого підприємництва в Україні.
52. Кредитування фізичних осіб банківськими установами.
53. Лізингові операції банківських установ.
54. Ліквідність банківської установи: управління та регулювання в умовах кризових явищ в економіці.
55. Методи визначення кредитоспроможності позичальника в умовах кризових явищ в економіці.
56. Методи визначення кредитоспроможності позичальника.
57. Методи мінімізації та управління валютними ризиками в діяльності банківських установ.
58. Механізм надання та погашення окремих видів банківських кредитів.
59. Механізм рефінансування банківських установ як функція центрального банку.
60. Міжбанківські розрахунки, механізм їх здійснення та шляхи вдосконалення.
61. Міжнародні фінансово-кредитні організації та ефективність їх діяльності в Україні.
62. Мікрокредитування малого бізнесу в Україні.
63. Мінімізація кредитного ризику в сучасній банківській практиці.

64. Надійність і стійкість банківських установ: оцінка та регулювання в умовах кризових явищ в економіці.
65. Національний банк України – організатор грошового обігу в державі.
66. Національний банк України: функції, повноваження та взаємовідносини з банківськими установами.
67. Нетрадиційні послуги банківських установ в Україні та перспективи їх розвитку.
68. Операції банків з цінними паперами та перспективи їх розвитку.
69. Операції банківських установ з обслуговування безготівкових розрахунків юридичних осіб.
70. Операції банківських установ з платіжними картками.
71. Організація банківського кредитування в іноземній валюті.
72. Організація валютних операцій банківських установ.
73. Організація вексельного обігу в Україні.
74. Організація готівкового грошового обігу в Україні.
75. Організація діяльності банківських установ на валютному ринку України.
76. Організація кредитного процесу в банківських установах України та шляхи його удосконалення.
77. Організація кредитування юридичних осіб банківськими установами.
78. Організація платіжних систем в умовах ринкових відносин.
79. Організація системи банківського нагляду і регулювання в Україні.
80. Організація та управління ризиком в банківській діяльності.
81. Основні операції банківських установ та ризики банківської діяльності.
82. Особливості кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств.
83. Особливості формування депозитної політики банківських установ в період розвитку кризових явищ на світових фінансових ринках.
84. Особливості формування та оптимізація власного капіталу банківських установ.
85. Оцінка кредитоспроможності позичальника як засіб мінімізації кредитного ризику.
86. Пасивні операції банківських установ.
87. Перспективи розвитку споживчого кредиту в Україні.
88. Платіжна система України і стратегія її розвитку.
89. Послуги банківських установ, які надаються своїм клієнтам.
90. Прибутковість банківських операцій і стратегія управління (на прикладі банківської установи).
91. Прибутковість банківської діяльності: аналіз стану та стратегія управління.
92. Рейтингове оцінювання фінансово-кредитної діяльності банку.
93. Рейтингові системи оцінки банківської діяльності та шляхи їх удосконалення.

94. Реорганізація та реструктуризація банківських установ України: проблеми та напрямки вдосконалення в умовах фінансово-економічної кризи.
95. Ресурси банківських установ і вдосконалення напрямків їх формування в умовах кризових явищ в економіці.
96. Ризик кредитних операцій банківської установи.
97. Ризики в діяльності банківських установ та методи їх мінімізації.
98. Ринок платіжних карток і напрямки його розвитку.
99. Розвиток банківської системи України в умовах фінансової глобалізації.
100. Розвиток іпотечного кредитування в Україні.
101. Розвиток ринку банківських послуг населенню в Україні в умовах кризових явищ в економіці.
102. Розвиток та вдосконалення кореспондентських відносин між банківськими установами України.
103. Роль банківського сектора в розвитку малого та середнього бізнесу в трансформаційній економіці.
104. Роль і місце банківських установ у ринковій економіці.
105. Роль і місце платіжних карток у грошовому обороті України.
106. Роль Національного банку України в обслуговуванні державного боргу.
107. Роль та напрямки удосконалення системи нормативних показників регулювання діяльності банківських установ.
108. Система безготівкових розрахунків в Україні та напрямки її вдосконалення.
109. Система електронних платежів Національного банку України, її еволюція та напрямки розвитку.
110. Споживче кредитування та перспективи його розвитку в Україні.
111. Становлення та розвиток системи гарантування вкладів у банківських установах України.
112. Стратегія управління активами банківських установ в Україні.
113. Сучасний стан та перспективи розвитку депозитних операцій банківських установ.
114. Сучасні форми банківського кредитування: зарубіжний досвід і проблеми України.
115. Сучасні форми забезпечення повернення банківських кредитів.
116. Удосконалення депозитної політики в банках України в умовах кризових явищ на світових фінансових ринках.
117. Удосконалення кредитних відносин банківських установ із позичальниками в період кризових явищ в економіці.
118. Умови і методи кредитування фізичних осіб.
119. Управління банківськими ризиками при кредитуванні позичальників.
120. Управління банківськими ризиками.
121. Управління власним капіталом банківської установи.
122. Фінансова стійкість банківської установи та шляхи її регулювання.
123. Форми і методи конкурентної боротьби на ринку банківських послуг.

- 124.Формування ресурсів банківських установ України: сучасний стан та шляхи вдосконалення в мовах кризових явищ в економіці.
- 125.Функціонування та розвиток національної системи масових електронних платежів за товари та послуги.
- 126.Центральний банк в системі монетарного регулювання економіки в період кризових явищ на світових фінансових ринках.
- 127.Шляхи підвищення конкурентоспроможності банку на ринку фінансових послуг в період світової фінансової кризи.

8.2. Перелік тем дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” з магістерської програми “Організація банківської справи”

1. Антиінфляційна політика в системі заходів монетарного регулювання економіки.
2. Банківська система України в умовах глобалізації світової економіки.
3. Банківська система України: особливості реформування і стратегія розвитку.
4. Банківське іпотечне кредитування житлового будівництва та його розвиток в Україні.
5. Банківське кредитування інноваційної діяльності підприємств.
6. Банківське кредитування малого бізнесу в Україні.
7. Банківське кредитування приватних осіб.
8. Банківське кредитування університетської освіти в Україні.
9. Банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
10. Банківський нагляд в системі регулятивного впливу на діяльність банків України.
11. Банківські електронні послуги: особливості реалізації та перспективи розвитку в Україні.
12. Банківські операції з векселями і проблеми вексельного обігу в Україні.
13. Банківські операції з дорогоцінними металами: порядок організації і стратегія розвитку.
14. Банківські операції на міжнародних ринках грошей і капіталів.
15. Банківські резерви під кредитні ризики: сутність, порядок та проблеми їх формування і використання.
16. Банківські системи розвинутих країн: тенденції розвитку та перспективи використання досвіду.
17. Банківські установи на ринку позичкових капіталів.
18. Банківські установи у механізмі організації готівкового грошового обігу.
19. Банківські установи як основа кредитної системи: принципи організації та управлінська структура.
20. Валютна політика в банківських установах в умовах глобалізації економіки.

21. Валютна політика Національного банку України та її вплив на динаміку економічного розвитку.
22. Валютна політика центрального банку та її вплив на функціонування банківської системи України.
23. Валютний курс і курсова політика в Україні.
24. Валютний ринок України та роль Національного банку в його регулюванні.
25. Валютно-курсова політика Національного банку та її роль у розвитку економіки України в період кризових явищ в економіці.
26. Валютно-курсова політика центрального банку та її вплив на стан платіжного балансу.
27. Вексельний обіг – економічна основа комерційного кредиту.
28. Власний капітал банківських установ та його регулювання Національним банком України.
29. Власний капітал банківських установ та його регулювання Національним банком України.
30. Грошова система України: основні елементи та особливості розвитку.
31. Грошово-кредитна політика в період кризових явищ на світових фінансових ринках.
32. Грошово-кредитна політика Національного банку України та аналіз її дієвості в період розвитку світової фінансово-економічної кризи.
33. Грошово-кредитна політика Національного банку України та її вплив на кредитну активність банківських установ.
34. Депозитна політика банківських установ України.
35. Депозитні операції банківських установ в Україні: практична реалізація та перспективи розвитку.
36. Державне регулювання діяльності банківських установ.
37. Диверсифікація активів банку як метод антикризового управління кредитним ризиком.
38. Діяльність банківських установ на ринку фінансових послуг.
39. Діяльність центрального банку в системі монетарного регулювання економіки.
40. Довгострокове банківське кредитування інвестиційних проектів та його значення для економіки України.
41. Економічна та правова робота банківських установ з позичальниками та шляхи її вдосконалення в ринкових умовах.
42. Економічні нормативи діяльності банків в системі заходів регулятивного впливу Національного банку України.
43. Економічні нормативи, що регулюють діяльність банків: особливості встановлення та розрахунку.
44. Електронні гроші та перспективи їх використання у ринковій економіці.
45. Електронні платіжні системи для фізичних осіб.
46. Європейська валютна система та її вплив на економіку України.

47. Європейська система центральних банків: організаційно-правові засади.
48. Забезпечення банківських кредитів як напрям мінімізації кредитного ризику.
49. Заощадження населення та їх роль у формуванні ресурсної бази банків.
50. Зміст, основні елементи та шляхи вдосконалення кредитного механізму.
51. Золотовалютні резерви Національного банку та особливості управління ними.
52. Інвестиційний банківський кредит як необхідний елемент розширеного відтворення економіки.
53. Інститути грошового ринку: особливості становлення і розвитку в Україні.
54. Інструменти грошово-кредитного регулювання Національного банку України та перспективи їх оптимізації.
55. Інфляція як соціально-економічне явище: особливості розвитку та регулювання.
56. Іпотечне кредитування та перспективи його розвитку в Україні в умовах кризових явищ в економіці.
57. Капітал банківської установи: порядок формування та управління.
58. Капіталізація банків як фактор забезпечення стабільності грошово-кредитної системи України.
59. Комплексна оцінка кредитоспроможності позичальника як засіб мінімізації кредитного ризику банку.
60. Комплексний підхід у процесі управління ризиками банку при кредитуванні позичальників.
61. Контрольні функції Національного банку щодо діяльності банків України.
62. Кредитна діяльність банківських установ та її вплив на фінансову стійкість банківської системи.
63. Кредитна політика банків розвинутих країн в період світової фінансової кризи.
64. Кредитна політика банку та механізми її реалізації в період розвитку фінансово-економічної кризи.
65. Кредитний механізм: сутність, проблеми організації, шляхи удосконалення.
66. Кредитний ризик банку та шляхи його мінімізації в умовах кризових явищ в економіці.
67. Кредитний ризик та методи управління ним в умовах становлення ринкових відносин.
68. Кредитні відносини банків з індивідуальними позичальниками.
69. Кредитні відносини та їх роль у розвитку агропромислового комплексу України.
70. Кредитні відносини у сфері малого бізнесу та їх розвиток в Україні.
71. Кредитні операції та їх вплив на прибутковість банківської діяльності.

72. Кредитування банком операцій, пов'язаних з вексельним обігом.
73. Кредитування населення: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні в умовах кризових явищ в економіці.
74. Кредитування підприємств та організацій торговельної сфери.
75. Кредитування промислових підприємств в умовах становлення ринкових відносин.
76. Лізинг у діяльності банківської установи.
77. Ліквідність банківських установ: особливості планування та регулювання.
78. Ліцензування банківської діяльності в Україні.
79. Механізм надання банківського кредиту: сучасний стан та шляхи удосконалення.
80. Механізм організації міжбанківських розрахунків в Україні.
81. Механізм погашення банківських кредитів: сучасний стан та шляхи удосконалення.
82. Механізм реалізації грошової емісії в ринкових умовах господарювання.
83. Механізм реалізації грошово-кредитної політики в умовах світової фінансово-економічної кризи.
84. Механізм рекапіталізації банків в умовах світової фінансової кризи.
85. Механізм управління ліквідністю і прибутковістю банківських установ.
86. Міжбанківське кредитування в Україні: проблеми та перспективи розвитку.
87. Міжбанківські розрахунки в Україні та механізм їх організації.
88. Міжнародна комерційна діяльність банків в Україні.
89. Міжнародні валютно-кредитні організації і їх співробітництво з Україною.
90. Мікрокредитування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.
91. Мікрокредитування малого бізнесу в Україні.
92. Мінімізація кредитного ризику в сучасній банківській практиці.
93. Місце та роль кредитних спілок на фінансовому ринку України.
94. Місце та роль платіжних карток у грошовому обігу України.
95. Монетарна політика і розвиток реального сектора економіки України.
96. Монетарне регулювання економіки: зарубіжний досвід та вітчизняна практика.
97. Національний банк України як фінансовий агент уряду.
98. Національний банк України: організація, функції та повноваження.
99. Національний банк України: особливості організації та роль у монетарному регулюванні.
100. Незалежність центрального банку як основа ефективної монетарної політики.
101. Нормативно-правові аспекти регулювання Національним банком України діяльності банківських установ.
102. Об'єкти банківського кредитування, їх значення у кредитному процесі.

103. Операції Національного банку України з цінними паперами.
104. Організаційно-правові засади діяльності Національного банку України.
105. Організаційно-правові та економічні засади діяльності банківських установ.
106. Організація активних операцій банків: склад, структура, забезпечення якості.
107. Організація банківського кредитування клієнтів в іноземній валюті.
108. Організація банківського кредитування корпоративних клієнтів.
109. Організація банківського кредитування приватних осіб.
110. Організація банківського обслуговування клієнтів у мережі Internet.
111. Організація безготівкових розрахунків та перспективи її вдосконалення.
112. Організація діяльності банківської установи на валютному ринку.
113. Організація кредитних відносин банківських установ з центральним банком.
114. Організація кредитних відносин між банками України.
115. Організація кредитного процесу в банківських установах України та шляхи його удосконалення.
116. Організація кредитування в банківських установах України.
117. Організація міжбанківських розрахунків в Україні.
118. Організація міжбанківського кредитного ринку в Україні.
119. Організація нетрадиційних банківських послуг в Україні.
120. Організація пасивних операцій банківських установ.
121. Організація системи банківського регулювання і нагляду в Україні.
122. Організація та перспективи розвитку іпотечного кредитування в Україні.
123. Організація та перспективи розвитку лізингового кредитування в Україні.
124. Організація та прогнозування банками готівкового грошового обігу.
125. Основні елементи кредитного процесу та управління ним у банківській установі.
126. Особливості антикризової системи управління у банку.
127. Особливості діяльності банків і тенденції розвитку банківської справи в Україні.
128. Особливості механізму кредитування міжнародного бізнесу в Україні.
129. Особливості надання та погашення окремих видів банківських кредитів.
130. Особливості організації ринку грошей в Україні.
131. Особливості організації та здійснення монетарного регулювання Європейським центральним банком.
132. Особливості рефінансування банківських установ в Україні в період кризових явищ на фінансовому ринку.
133. Особливості становлення і розвитку валютного ринку в Україні.
134. Особливості становлення та перспективи розвитку ринку кредитних карток в Україні.
135. Особливості формування та забезпечення якості кредитного портфеля банківських установ в Україні.

136. Оцінка кредитоспроможності клієнта як засіб забезпечення ефективності кредитних вкладень банку.
137. Перспективи інтеграції банківського сектору економіки України у світове господарство.
138. Перспективи розвитку довгострокового кредитування інвестиційних проектів в економіку України.
139. Перспективи розвитку споживчого кредитування в Україні.
140. Платіжна система України та стратегія її розвитку.
141. Платіжний баланс України та його роль у системі валютного регулювання
142. Повноваження Національного банку України у сфері валютного регулювання і валютного контролю.
143. Політика валютних обмежень Національного банку України.
144. Політика обов'язкових резервних вимог як інструмент монетарного регулювання в Україні.
145. Політика центрального банку на ринку цінних паперів.
146. Політика центрального банку як емісійного центру готівкового грошового обігу.
147. Проблеми впливу монетарних важелів Національного банку на економічне зростання в Україні.
148. Проблеми організації безготівкового платіжного обороту.
149. Процентна політика банківських установ в Україні.
150. Процентна політика Національного банку України та оцінка її ефективності в період розвитку світової фінансово-економічної кризи.
151. Процес ліквідації банківських установ та його особливості в Україні.
152. Процес формування та оптимального управління офіційними валютними резервами в Україні в умовах кризових явищ на світових фінансових ринках.
153. Регулювання валютного ризику діяльності банківських установ.
154. Регулювання грошового обігу Національним банком України.
155. Регулювання діяльності банків в Україні в період кризових явищ на світових фінансових ринках.
156. Регулювання Національного банку України валютних операцій банківських установ.
157. Режим фінансового оздоровлення банківських установ та оцінка його дієвості в період кризових явищ в економіці.
158. Рейтингова оцінка діяльності банків: світовий досвід та можливості застосування в Україні.
159. Реорганізація та реструктуризація банків України: проблеми та шляхи вдосконалення в умовах кризових явищ в економіці.
160. Ресурсна база банківських установ: особливості формування та напрями оптимізації.
161. Рефінансування банківських установ як функція центрального банку.

162. Ризики банківської справи: особливості оцінки та мінімізації.
163. Ринок кредитних послуг в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.
164. Ринок роздрібних банківських послуг: сучасний стан та перспективи розвитку.
165. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів банків.
166. Роль і місце банківських установ у ринковій економіці.
167. Роль і місце банківських установ у системі міжнародних розрахунків.
168. Роль і місце кредитних операцій у структурі активів банківських установ.
169. Роль і функції банківських установ як головних фінансових посередників в економіці.
170. Роль міжбанківського кредиту у формуванні банківських ресурсів.
171. Роль Національного банку України в обслуговуванні державного боргу.
172. Роль та значення іноземного капіталу у функціонуванні банківської системи України.
173. Світовий досвід побудови системи банківського нагляду та перспективи його застосування в Україні.
174. Система банківських ризиків та напрями їх мінімізації.
175. Система валютного регулювання та контролю в Україні.
176. Система електронних міжбанківських переказів Національного банку України.
177. Система електронних платежів Національного банку України та її еволюція.
178. Система масових електронних платежів та її розвиток в Україні.
179. Спеціалізовані банківські установи: види, функції, напрями розвитку.
180. Споживчий банківський кредит та перспективи його розвитку в Україні.
181. Становлення і розвиток ринку банківських послуг в Україні.
182. Становлення і розвиток ринку фінансових послуг в Україні.
183. Стратегія забезпечення дохідності банківських операцій.
184. Стратегія банківських установ з обслуговування юридичних осіб.
185. Стратегія банківських установ на ринку депозитних послуг населенню.
186. Стратегія управління активами банківських установ в Україні.
187. Стратегія управління ліквідністю банківських установ.
188. Суть, принципи і функції кредиту та його роль в економіці.
189. Сучасні форми банківського кредитування: зарубіжний досвід і проблеми України.
190. Сучасні форми оцінки кредитоспроможності позичальників – фізичних осіб.
191. Сучасні форми оцінки кредитоспроможності позичальників – юридичних осіб.
192. Умови і методи банківського кредитування суб'єктів господарювання.
193. Умови і методи кредитування фізичних осіб.
194. Управління активами і пасивами банківських установ.
195. Управління кредитним портфелем банківських установ.

196. Управління ресурсним потенціалом банківських установ в Україні.
197. Управління фінансовою стійкістю банківських установ.
198. Факторингові операції банківських установ.
199. Фінансова стійкість банківських установ в період економічної кризи.
200. Фінансова стійкість банківської установи та механізм її забезпечення.
201. Форми забезпечення повернення банківських кредитів.
202. Форми кредитування малого підприємництва та їх розвиток в Україні.
203. Формування власного капіталу банків та шляхи його вдосконалення.
204. Формування системи антикризового управління кредитним ризиком банку.
205. Формування та регулювання банківських ресурсів.
206. Функціонування банків з іноземним капіталом в умовах фінансової кризи.
207. Функціонування банківських установ у сфері лізингового бізнесу.
208. Функціонування Національного банку України в умовах глобалізації світової валютної системи.
209. Центральний банк як орган грошово-кредитного регулювання економіки.
210. Шляхи вдосконалення механізму надання та погашення банківських кредитів.
211. Якість кредитного портфеля і фінансова стійкість банків.

РОЗДІЛ 9
**СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ДЛЯ НАПИСАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ:**

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 р. № 2121-III // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2001. – № 1. – С. 3-47.
2. Закон України “Про вексельний обіг в Україні” від 22.11.2001р. // Офіційний сайт Верховної ради України // www.rada.gov.ua.
3. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 30.06.99 р., № 784-XIV // www.rada.gov.ua.
4. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09.1991 р. №1576-XII// Офіційний сайт Верховної ради України // www.rada.gov.ua.
5. Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва”. Ухвалено Верховною Радою України 19 жовтня 2000 року// Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 49. – С.326 – 336.
6. Закон України “Про заставу” від 02.10.1992р. (№2854 – 12) // Відомості Верховної Ради України. – 1992р. – № 47.
7. Закон України “Про захист іноземних інвестицій на Україні” від 13 березня 1992 року // Офіційний сайт Верховної ради України // www.rada.gov.ua.
8. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року // Офіційний сайт Верховної ради України // www.rada.gov.ua.
9. Закон України “Про інноваційну діяльність” від 4 липня 2002 року // Офіційний сайт Верховної ради України // www.rada.gov.ua.
10. Закон України “Про іноземні інвестиції” від 13 березня 1992 року // Офіційний сайт Верховної ради України // www.rada.gov.ua.
11. Закон України “Про іпотеку” від 05.06.2003р. (№ 898-IV) // Відомості Верховної Ради України. – 2003р. – №47.
12. Закон України “Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати” від 19.06.2003р. – № 979-IV // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. – 2003р. – №1.
13. Закон України “Про іпотечні облигації” від 22 грудня 2005 р. № 3273-IV // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2006. – № 2. – С.28 – 41.
14. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999, №679–XIV // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 1999. – №7. – С.3 – 23.
15. Закон України “Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні” N 2157-III 21.12.2000 р. // Закон України – К., 2002. – Т.1. – с.468.
16. Закон України “Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності” від 10 лютого 1992 р. // Офіційний сайт Верховної ради України: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).

17. Закон України “Про організацію формування та обігу кредитних історій” від 23 травня 2005 р. № 2704-IV // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2005. – № 9. – С.3 – 9.
18. Закон України “Про платіжні системи та переказ грошей в Україні” від 5 квітня 2001 р. № 2346-III // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2001. – № 6. – С. 3 – 21.
19. Закон України “Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96.–ВР // Законодавство України про страхування.–К.:Аніта.–1999.–С.18–39.
20. Закон України “Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю” від 19.06.2003р. – № 978-IV // Урядовий кур’єр. – 2003 р. – № 149.
21. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” від 23 лютого 2006 р. № 3480- IV // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2006. – № 5. – С.3 – 29.
22. Декрет Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” від 19 лютого 1993 р. №15-93 із змінами і доповненнями, внесеними згідно з Законом № 2745-III від 04.10.2001 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2002. – № 7, ст. 50.
23. Інструкція № 1 з організації емісійно-касової роботи в установах банків України. Затверджено Постановою Правління Національного банку України № 129 від 7 липня 1994 р.
24. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті / Затверджена Постановою Правління Національного банку України від 21.01.2004р. № 22. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2004. – № 5. – С. 46 – 110.
25. Інструкція про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління Національного банку України від 16.08.2006 р. № 320 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2006. – № 10. – С. 8 – 64.
26. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах. Затверджена Постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2004. – № 2. – С. 3 – 70.
27. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні / Затверджена постановою Правління Національного банку України №368 від 28.08.2001р. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2001. – № 6. – С. 3 – 35.
28. Методичні рекомендації про порядок реорганізації та реструктуризації комерційних банків. Затверджені постановою Правління Національного банку України № 395 від 09.10.2000 р.
29. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 637

- від 15.12.2004 р. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2005. – №3. – С. 108 – 125.
30. Положення про застосування Національного банку України до банків та інших фінансово-кредитних установ заходів впливу за порушення банківського законодавства. Затверджено постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р., № 369 із змінами і доповненнями.
 31. Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 14 від 20. 03. 98 р.
 32. Положення про порядок видачі банкам ліцензій на здійснення банківських операцій. Затверджено постановою Правління Національного банку України від 6.05.98р. № 181.
 33. Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням / Затверджено постановою Правління Національного банку України від 19.04. 2005 р. № 137 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2005. – № 6. – С. 63 – 80.
 34. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України, затверджено Постановою Правління Національного банку України від 16.12.2003 р. № 508 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2003. – № 3. – С.3– 32.
 35. Положення про порядок здійснення операцій з чеками на території України. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 520 від 29.12.2000р.
 36. Положення про порядок створення та реєстрації комерційних банків. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 281 від 21.07.98 р.
 37. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків / Затверджено постановою Правління Національного банку України № 279 від 6 липня 2000 р. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2000. – № 9. – С.54 – 73.
 38. Правила Національної системи масових електронних платежів. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 620 від 10.12.2004 р. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2005. – № 2. – С. 100 – 140.
 39. Стратегія Національного банку України щодо реструктуризації банків у стані фінансової скрути. Схвалено постановою Правління Національного банку України № 502 від 01.12.1998 р. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 1999. – № 3. – С. 46 – 56.
 40. Указ Президента України від 14.07.2000р. № 891/2000 “Про заходи щодо зміцнення банківської системи України та підвищення її ролі у процесах

- економічних перетворень” // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2000. – № 9. – С.7 – 8.
41. Цивільний кодекс України: текст зі змінами та доп. станом на 1 липня 1998р. –Ужгород: Інформаційно-видавниче агентство “ІВА”, 1998. – 320 с.
 42. Адамик Б. П. Національний банк і грошово-кредитна політика: Навч. посібник. –Тернопіль: “Карт-бланш”, 2002. – 278с.
 43. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2007. – 393 с.
 44. Александрова М. М., Маслова С. С. Гроші. Фінанси. Кредит.: Навчально-методичний посібник. – 2-е видання, перероблене і доповнене. – К.: ЦУЛ, 2002. – 336 с.
 45. Аналіз банківської діяльності: Підручник / За ред. А. М. Герасимовича. – Київ: КНЕУ, 2003. – 384 с.
 46. Аналіз діяльності комерційного банку: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю “Банківський менеджмент” / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця та проф. А. М. Герасимовича. – Житомир: ПП “Рута”, 2001. – 384 с.
 47. Аналіз ринку банківських послуг / В. Б. Захожай, С. С. Герасименко, Т. О. Терещенко та ін.; За заг. ред.. В. Б. Захожая, К.: МАУП, 2006. – 188 с.
 48. Базилевич В. Д., Погорельцева Н. П. Іпотечний ринок. – К.: Знання, 2008. – 717 с.
 49. Банки и банковские операции: Учебник для вузов / Е.Ф.Жуков, А.М.Максимова, О.М.Маркова и др.; Под ред. проф. Е.Ф.Жукова. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 471 с.
 50. Банківська діяльність в Україні: Нормативно-правове регулювання / О. М. Роїна. – К.: КНТ, 2007. – 496 с.
 51. Банківська діяльність. Біржі. Цінні папери: Збірник нормативних актів / Фірма “Торговий дім“. – К., 1992. – 48с.
 52. Банківська енциклопедія / Під ред. Мороза А. М. – К.: Ельтон, 1993. – 333 с.
 53. Банківська справа: Навчальний посібник / За ред. проф. Р. І.Тиркала. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 314с.
 54. Банківське право: Навч. посібник / Упорядник М. П. Кучерявенко. – Харків, 1999. – 784 с.
 55. Банківське право: українське та європейське: Навчальний посібник / П.Д.Біленчук, О. Г. Диннік, І. О. Лютий, О. В. Скороход. – К.: Атіко, 1999.– 348с.
 56. Банківський менеджмент: Навч. посіб. для вищ. Навч. закл. / О.Кириченко, І. Гіленко, А. Ятченко. – К.: Основи, 1999. – 671с.
 57. Банківський нагляд: Навчальний посібник / В. І. Міщенко, А. П. Яценюк, В. В. Коваленко, О. Г. Корнесва. – Київ: “Знання”, 2004.– 406с.
 58. Банківські операції: Підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М.Ф.Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2000. – 384с.

59. Банківські операції: Підручник / За заг. ред. А. М. Мороза. – К.; КНЕУ, 2008. – 608 с.
60. Банківські операції: Підручник / За ред. Міщенко В. І., Слав'янської Н. Г. – К.: Знання, 2006. – 727 с.
61. Банківські операції: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. – К.; КНЕУ, 2002. – 476 с.
62. Банковское дело: Справочное пособие / Под ред. Бабичевой Ю. А. – М.: Экономика, 1999.
63. Банковское дело: Учебник / О. И. Лаврушин, И. Д. Мамонова, Н. И. Валенцева и др.; под ред. О. И. Лаврушина. – М.: КНОРУС, 2006. – 768 с.
64. Банковское дело: Учебник / Под ред. О. И. Лаврушина. – М.: КНОРУС, 2005. – 472 с.
65. Банковское дело: Учебник / Под ред. О. И. Лаврушина. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 576 с.
66. Банковское дело: Учебник. – 2-е изд., стереотип./ Под ред. проф. В. И. Колесникова, проф. Л. П. Кроливецкой. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 480 с.
67. Бюлетень Національного банку України. – 2009. – № 1. – 177 с.
68. Бюлетень Національного банку України. – 2009. – № 2. – 177 с.
69. Бюлетень Національного банку України. – 2009. – № 3. – 196 с.
70. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики: Навч. посібник. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001. – 277 с.
71. Васильченко З. М. Комерційні банки: реструктуризація та реорганізація. – К., 2004 р. – 526 с.
72. Васюренко О. В. Банківський менеджмент. Посібник. К.: Академія, 2001. – 320 с.
73. Васюренко О. В. Банківські операції: Навч. посібник. – К.: Т-во “Знання”, КОО. – 2000. – 243 с.
74. Васюренко О. В. Банківські операції: Навч. посібник. – К.: Т-во “Знання”, 2006. – 311 с.
75. Васюренко О. В. Банківські операції: Навч. посібник. – 2-ге вид., виправлене і доповнене. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001. – 255 с.
76. Версаль Н. І., Дорошенко Т. В. Теорія кредиту: Навч. Посіб. – К.: Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 483 с.
77. Вігуру Жан-Клод та ін. Банк очима економіста й бухгалтера / Ж.-К. Вігуру, П. Бланк, А. Прост; Пер. з фр. Є. Марічев. – К.: Основи, 1997. – 293 с.
78. Віднійчук-Вірван Л. А. Міжнародні розрахунки і валютні операції: Навчальний посібник. – Львів: “Магнолія 2006”, 2007. – 214 с.
79. Віднійчук-Вірван Л. А. Платіжні системи: Навчальний посібник. – Львів: “Магнолія плюс”, 2007. – 190 с.
80. Внукова Н. М., Куліколв П. М., Череватенко В. А. Ощадна справа: Навч. посібник. – Х.: ТОВ “Компанія СМІТ”, 2005. – 480 с.

81. Вовчак О. Д., Шпаргило Г. Є., Андрійків Т. Я. Платіжні системи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 341 с.
82. Вступ до банківської справи / За ред. М. І.Савлука. – К.: Лібра, 1998. – 342с.
83. Габбард Р. Гроші, фінансова система та економіка: Підручник . – К.: КНЕУ, 2004. – 889 с.
84. Гальчинський А. С. Сучасна валютна система. – К.: Лібра, 1993.
85. Гальчинський А. С. Теорія грошей: Навч. посібник.–К.: Основи.–1996.– 413с.
86. Гойко А. Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій. – Київ : ВІРА-Р, 1999.– 320 с.
87. Гончаренко В. В. Кредитна кооперація: форми економічної самопомоги сільського і міського населення у світі та в Україні. – К.: Глобус, 1998. – 325с.
88. Гончаренко В. В. Кредитні спілки як фінансові кооперативи: міжнародний досвід та українська практика. – К.: Наукова думка, 1997. – 240 с.
89. Гридчук Д. М., Олійник В. О. Іпотека у кредитуванні: Практичні аспекти. – К.: А.С.К., 2006. – 464 с.
90. Гриценко О. Гроші та грошово-кредитна політика: Навч. посібник. – К.: Основи, 1996. – 180 с.
91. Гроші і кредит. Підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М.Ф.Пуховкіна та ін. – К.: Либідь. – 1992. – 331 с.
92. Гроші та кредит: Підручник / За ред. проф. Б. С. Івасіва. – К.: КНЕУ, 1999. – 404с.
93. Гроші та кредит: Підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2001 .– 602с.
94. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях: Навч. посібник /За ред. Б. Л. Луціва. – 2-ге видання, перероб. – Тернопіль: Карт-бланш, 2000. – 225с.
95. Грошово-кредитна політика в Україні / За ред. В. І. Міщенко. – К.: Знання, КОО, 2000. – 305 с.
96. Грошово-кредитна система України в умовах ринкових перетворень в економіці: Монографія / За ред.. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: “Карт-Бланш”, 2007. – 308 с.
97. Гуцал І. С. Банківське кредитування суб’єктів ринку в трансформаційній економіці України (питання теорії, методики, практики). – Львів: ВАТ “БІБЛЬОС”, 2001.–244с.
98. Гуцал І. С. Функціонування кредитного механізму в Україні в перехідний до ринку період. – Тернопіль: “Збруч”. –1 999. – 312с.
99. Демківський А. В. Вексельна справа: Навч. посібник. К.: Либідь, 2003. – 336с.
100. Демківський А. В. Гроші та кредит: Навчальний посібник. – К.: Дакор. – 2003. – 528 с.
101. Деньги, кредит, банки / Под общ. ред. Г. И. Кравцовой. – Минск.: Меркавание, 1994. – 270с.

102. Деньги, кредит, банки: Учебник / Под ред. О. И. Лаврушина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 464с.
103. Дзюблюк О. В. Валютна політика: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 422 с.
104. Дзюблюк О. В. Комерційні банки в умовах переходу до ринкових відносин.– Тернопіль: “Тернопіль”, 1996. – 140с.
105. Дзюблюк О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки. – К.: Поліграфкнига, 2000. – 512с.
106. Долан Э.Дж., Кэмпбэлл К.Д., Кэмпбэлл Р.Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Пер. с англ. – М. – Л.: «Профико», 1991.– 448с.
107. Долішній М. І., Козоріз М. А., Мікловда В. П., Даниленко А. С. Підприємництво в Україні: Проблеми становлення і розвитку: Навч. посібник. – Ужгород: Карпати, 1997. – 363с.
108. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1 / Ред. кол.: С. В. Мочерний (відп.ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864с.
109. Євтух О. Т. Іпотека: теорія і практика. – Луцьк.: Волин. обл. тип., 1999. – 476с.
110. Єгоричева С. Б. Організація діяльності банків у зарубіжних країнах: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.
111. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Сморовженко Т. С. Фінансовий словник. – 4-те вид., випр. та доп.- К.: Т-во „Знання”, КОО; Львів: Вид-во ЛБІ НБУ, 2002. – 566с.
112. Загородній А. Г., Сліпушко О. М., Вознюк Г. Л., Сморовженко Т. С. Словник банківських термінів / Під ред. Івакіна О. П. – К.: Вид-во “Аконіт”, 2000. – 605 с.
113. Заруба О.Д. Банківський менеджмент та аудит. – К.: Лібра, 1996.–224 с.
114. Заруба О.Д. Фінансовий менеджмент у банках. Навч. посібник. – Товариство “Знання”, КОО, 1997.– 172 с.
115. Звіт про світовий розвиток: Важке завдання розвитку / Пер. з англ. – К.: Абрис, 1994. – 270 с.
116. Іванов В. М., Софіщенко І. Я. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 232 с.
117. Івасів Б. С. Банківські операції з векселями: Навч. посібник. –Тернопіль.: ТАНГ, 1996.
118. Івасів Б. С. Гроші та кредит: Підручник. – Київ: Карт-бланш, 2005. – 528 с.
119. Івасів Б. С. Операції комерційних банків: Навч. посібник. К.: НМК ВО, 1992. – 116 с.
120. Іпотечне кредитування: Навчальний посібник / За редакцією О. С. Любуня, О. І. Кіреєва, М. П. Денисенка. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 392 с.
121. Іпотечний ринок в Україні: Між нар. наук.-практ. конф. “проблеми розвитку іпотечного ринку та шляхи їх розв’язання”, Київ, 7-8 груд. 2001 р./

- Редкол.: П. І. Гайдуцький (голова) та ін. – К.: [Н.-д. фін. ін-т при Мінфіні України], 2002. – 248 с.
122. Киселёв В.В. Управление банковским капиталом (теория и практика). – М.: ОАО “Изд-во “Экономика”, 1997. – 256 с.
 123. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік у комерційних банках України: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 432 с.
 124. Коваленко В. В. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Навч. посібник. – К.: Знання України, 2006. – 332 с.
 125. Ковальчук Т. Т., Коваль М.М. Ліквідність комерційних банків: Навч. пос. – К.: Знання, 1996. – 120с.
 126. Козюк В. В. Державний борг в умовах ринкової трансформації економіки України. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 238 с.
 127. Козюк В. В. Незалежність центральних банків: Монографія. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 244 с.
 128. Козюк В. В. Сучасні центральні банки: середовища функціонування та монетарні рішення. – Тернопіль: Астон, 2001. – 300 с.
 129. Козюк В. В. Трансформація центральних банків в умовах глобалізації: макроекономічні та інституційні проблеми: Монографія. – Тернопіль: Вид-во Астон, 2005. – 320 с.
 130. Козюк В. В. Центральний банк і грошово-кредитна політика. – Тернопіль: Джура, 1999. – 260 с.
 131. Косова Т. Д., Циганов О. Р. Банківські операції: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 372 с.
 132. Костіна Н. І. Гроші та грошова політика: Навч. посібник. – К.: НІОС, 2001. – 224 с.
 133. Котлер Ф. Основы маркетинга / Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1990.
 134. Кравець В. М., Кравець О. В. Західноєвропейський банківський бізнес: становлення і сучасність / За ред. В. І. Міщенко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 470 с.
 135. Кредит і кредитні правовідносини: економічна природа і практика законодавчого регулювання / М. Олексієнко, В. Ольшанський, Д. Лилик, Е. Першиков – К.: “Козаки”, 1996. – 144с.
 136. Кредитний ризик комерційного банку: Навч. посібник / В. В. Вітлінський, О. В. Пернарівський, Я. С. Наконечний, Г. І. Великоіваненко; За ред. В.В.Вітлінського. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. – 251с.
 137. Кристофер А. Блумфильд. Как взять кредит в банке / Пер.со 2-го англ. изд.– М.:ИНФРА-М, 1996. – 144 с.
 138. Кузнєцова Л. В. Кредитний менеджмент: Навчальний посібник. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2007. – 322 с.
 139. Лагутін В. Д. Гроші та грошовій обіг: навч. посібник. – К.: Товариство “Знання”, КОО. – 1998. – 181 с.
 140. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. – 215 с.

- 141.Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. – 4-те вид., стер. К.: “Знання”, 2004. – 215 с.
- 142.Лаптев С. М., Денисенко М. П., Кабанов В. Г., Любунь О. С. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід): Навчальний посібник. – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 320 с.
- 143.Лапчук Б.Ю. Валютна політика: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 212 с.
- 144.Лексис В. Кредит и банки. / Пер. с нем. – М.: Перспектива, 1994. – 120с.
- 145.Леончук І. Д. Операції центрального банку: Навч. посібник. – К.: Алеута, 2005. – 143 с.
- 146.Липис А. и др. Электронная система денежных расчетов. Пер. с англ. / А. Липис, Т. Маршалл, Я. Линкер; Предисл. А. А. Мовчана. – М.: Финансы и статистика, 1988. – 269 с.
- 147.Луців Б. Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій. – Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2001.– 320с.
- 148.Луців Б.Л. Лізинг і факторинг як альтернативне джерело кредитування та інструмент збуту: Навч. посібник. – К.: СДО, 1993.
- 149.Любунь О. С. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності: Навчальний посібник / О. С. Любунь, В. С. Любунь, І. В. Іванець. – Київ: “Знання”, 2004. – 351 с.
- 150.Любунь О. С., Кіреєв О. І., Денисенко М. П. Іпотечний ринок: Підручник. – К.: Атака, 2006. – 288 с.
- 151.Любунь О. С., Раєвський К. Є. Банківський нагляд: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 416 с.
- 152.Лютій І. О., Зражевська Н. В., Рожко О. Д. Державний кредит та боргова політика України: Монографія. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 352с.
- 153.Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 376 с.
- 154.Макконелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы, политика. В 2-х т.: Пер. с англ. II-го изд. – М.:Республика, 1992.
- 155.МакНотон Д. Банковские учреждения в развивающихся рынках. Том 1. Укрепление руководства и повышение чувствительности к переменам. Всемирный Банк. Вашингтон. Д.С. 1994. – 323с.
- 156.Маркова О. М., Сахарова Л. С., Сидоров В. Н. Коммерческие банки и их операции: Учеб. Пособие. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995. – 288с.
- 157.Масленченков Ю.С. Финансовый менеджмент в коммерческом банке: фундаментальный анализ. – М.:Перспектива, 1996.– 160 с.
- 158.Матвієнко В. Держава і банки. – К.: Демократична Україна, 1996. – 159с.
- 159.Мельник О. М. Інфляція: теорія і практика регулювання. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 1999. – 291 с.
- 160.Мещеряков А. А. Організація діяльності комерційного банку. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 608 с.

161. Михайлів З. В., Гаталяк З. П., Горбаль Н. І. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції: Навч. посібник. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2004. – 244 с.
162. Михайловська І. М., Ларіонова К. Л. Гроші та кредит практикум: Навч. посіб. – Львів: “Новий Світ-2000”, 2008. – 312 с.
163. Михайловська І. М., Ларіонова К. Л. Гроші та кредит: Навчальний посібник. – Львів: Новий світ-2000, 2007. – 432 с.
164. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / О. І. Береславська, О. М. Наконечний, М. Г. Пясецька та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002. – 392 с.
165. Міщенко В. І., Кротюк В. Л. Центральні банки: організаційно-правові засади. – К.: Т-во “Знання”, КОО. – 2004. – 372 с.
166. Міщенко В. І., Луб’яницький О. Г., Слав’янська Н. Г. Основи лізингу: Навч. посібник. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 1997. – 138 с.
167. Міщенко В. І., Шаповалов А. В., Салтінський В. В., Вядрова І. М. Рорганізація та реструктуризація комерційних банків: Навч. посібник. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 216 с.
168. Національний банк і грошово-кредитна політика: підручник / За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза та канд. екон. наук, доц. М. Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 1999. – 368с.
169. Нещенко В., Лисицький В. Гроші: розвиток попиту та пропозиції в Україні. – К.: “Скарби”, 1998. – 288 с.
170. Нікбахт Е., Гропеллі А. Фінанси / Пер. з англ.-К.: Вік, Глобус, 1992.
171. Облік та аудит у комерційних банках / А. М. Герасимович, Т. В. Кривовяз, О. А. Мазур та ін.; За ред. д. е. н., проф. А. М. Герасимовича. – Львів: В-цтво “Фенікс”, 1999. – 512с.
172. Огієнко В. І., Кожель Н. О. Страхування депозитів: Навч. посібник. – Львів: ЛБІ НБУ, 2004. – 207 с.
173. Олексієнко М. Д., Ольшанський В. А., Ярмач В. М. Грошові заощадження населення. – К.: “Знання України”, 1991. – 64 с.
174. Ольшаный А. И. Банковское кредитование: российский и зарубежный опыт / Под ред. Е. Г. Ищенко, В. И. Алексеева. – М.: «Русская деловая литература», 1997. – 352с.
175. Операції комерційних банків: Курс лекцій. – Львів: Центр Європи, 1997. – 280с.
176. Основи банківської справи: Навчальний посібник / Прокопенко І. Ф, Ганін В. І., Саляр В. В., Маслов С. І. – К.: Центр навчальної л-ри, 2005. – 409с.
177. Основні показники діяльності банків на 1 серпня 2008 р. // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 9. – С. 25.
178. Основы банковского дела / Под ред. А. Н. Мороза. – К.: Либра 1994. – 330с.
179. Остапишин Т. П. Основи банківської справи: Курс лекцій. – К.: МАУП, 1999. – 112с.

- 180.Офіційний сайт Верховної ради України: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) .
- 181.Офіційний сайт Всесвітньої ради кредитних спілок: [http:// www.woocu.org](http://www.woocu.org).
- 182.Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України: [http:// www.dfp.gov.ua](http://www.dfp.gov.ua) .
- 183.Офіційний сайт Національного банку України: <http://www.bank.gov.ua>.
- 184.Офіційний сайт Національної асоціації кредитних спілок України: <http://www.ukrcu.kiev.ua> .
- 185.Панова Г. С. Анализ финансового состояния коммерческого банка. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 272с.
- 186.Панова Г. С. Банковское обслуживание частных лиц. - М.: АО ДИС, 1994. – 352с.
- 187.Панова Г. С. Кредитная политика коммерческого банка. – М.: ИКЦ «ДИС», 1997.–464с.
- 188.Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності: Навчально-методичний посібник. – Київ: КНЕУ, 2003. – 455 с.
- 189.Пересада А. А. та ін. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А. А. Пересада, О. О. Смірнова, С. В. Онікієнко, О. О. Ляхова. – К.: КНЕУ, 2001. – 251 с.
- 190.Пересада А. А., Майорова Т. В. Інвестиційне кредитування: Навч. посібник.– К.: КНЭУ, 2002.
- 191.Петрук О. М. Банківська справа: Навчальний посібник / За ред. д. е. н. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Київ: Кондор, 2004. – 461 с.
- 192.Пиріг С. О. Платіжні системи. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
- 193.Платіжні системи: навч. посібник для студентів вищ. закладів освіти / В.А.Ющенко, А. С. Савченко, С. Л. Цокол, І. М. Новак, В. П. Страхарчук. К.: Либідь, 1998. – 416с.
- 194.Полфреман Д., Форд Ф. Основы банковского дела. – М.: ИНФРА – М, 1996.– 624 с.
- 195.Поляков В. П., Московкина Л. А. Основы денежного обращения и кредита: Учебн. пос. – 2-е изд. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 192с.
- 196.Примостка Л. О. Банківський менеджмент. Хеджувння фінансових ризиків: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1998 – 108 с.
- 197.Примостка Л. Фінансовий менеджмент банку. – К.: КНЕУ, 1999. – 280с.
- 198.Прокопенко В. В., Маслов С. І. Основы банківської справи: Навчальний посібник / І. Ф. Прокопенко, В. І. Ганін, С. І. Соляр. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 410 с.
- 199.Раєвський К. Є. Банківський нагляд: Навчально-методичний посібник / К. Є. Раєвський, Л. В. Конотопська, В. М. Домрачев. – Київ: КНЕУ, 2003. – 174 с.
- 200.Разумова И. А. Ипотечное кредитование: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2005. – 208 с.

201. Рибай О. Й., Табачук Г. П., Хміль Л.М. Операції Ощадного банку України: Навч. посібник. – К.: Товариство “Знання України”, КОО, 1998. – 153 с.
202. Рид Э., Коттер Р., Гилл Э, Смит Р. Коммерческие банки. – М.: Прогресс, 1983. – 498с.
203. Родэ Э. Банки, биржи, валюты современного капитализма / Пер. с нем. А.О.Ничипорука, А. В. Цимайло, О. В. Шенаева; Под ред. В. Н. Шенаева. – М.: Финансы и статистика, 1986. – 341с.
204. Романишин В. О., Уманців Ю. М. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Навч. посібник. – К.: Атіка, 2005. – 480 с.
205. Роуз Питер С. Банковский менеджмент / Пер.с англ. 2-го изд. – М.: «Дело Лтд», 1995. – 768с.
206. Рудакова О.С. Банковские электронные услуги; Учебн. пособие для вузов. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 261 с.
207. Руденко Л. В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції: Підручник. – Київ: ЦУЛ, 2003. – 616 с.
208. Руденко Л. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції. Видання 2-ге, перероблене і доповнене. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 632 с.
209. Руденко Л. В. Організація міжнародних кредитно-розрахункових операцій в банках: Посібник. – К.: Академія, 2002. – 375с.
210. Синки Джозеф Ф.-мл. Управление финансами в коммерческих банках. Пер. с англ. 4-го переработанного изд. / Под ред. Р. Я. Левиты, Б. С. Пинскера – М.: 1994, Catallaxy. – 820с.
211. Словарь современной экономической теории Макмиллана. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 608 с.
212. Снігурська Л. П. Банківські операції і послуги: Навч. посіб. для студ. Вищ. навч. зал. – К.: МАУП, 2006. – 456 с.
213. Спицын И. О., Спицын Я. О. Маркетинг в банке / Тернополь: АО “Тарнекс”, К.: ЦММС “Писпайп”, 1993. – 656с.
214. Стратегія кредитного ризику комерційного банку / за ред. В.В.Вітлінського.– К.: Знання. – 2000. – 274с.
215. Страхарчук В. П. Ризики платіжних систем: Навч. посібник. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003. – 94 с.
216. Структура активів комерційних банків України за станом на 01.04.2008р. // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 6. – С.46 – 51.
217. Сусіденко В. Т. Стратегія управління кредитною діяльністю комерційних банків. – К.: КДТЕУ, 1998. – 348 с.
218. Сухарський В. С. Економічний словник-довідник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 328 с.
219. Сухарський В. С. Ощадно-банківська справа. – Тернопіль: Астон, 2003. – 464 с.

220. Тиркало Р. І., Щибиволок З. І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг. Навч. Посібник. – К.: “Слобожанщина”, 1999. – 236с.
221. Управління банківськими ризиками: Навч. Посіб. / Л. О. Примостка, П. М. Чуб, Г. Т. Карчева та ін.; За заг. ред. Д-ра екон. наук, проф. Л. О. Примостки. – К.: КНЕУ, 2007. – 600 с.
222. Усоскин В. М. Современный коммерческий банк: управление и операции. М.: Все для вас, 1993. – С.184 – 188.
223. Финансово-кредитный словарь: В 3-х т. Т.2. / Гл. ред. В. Ф. Гарбузов. – М.: Финансы и статистика, 1986. – 511с.
224. Финансы, денежное обращение и кредит. Учебник / Под редакцией В.К.Сенгачева, А. И. Архипова.–М.: «Прспект», 199.–496с.
225. Финансы. Денежное обращение. Кредит: Учебник для вузов / Л.А.Дробозина, Л. П. Окунева, Л. Д. Андросова и др.; Под ред. проф. Л.А.Дробозиной. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1999. – 479с.
226. Фінансове право України: Підручник / (Алісов Є. О., Воронова Л. К., Кадьколенка С. Т. та ін.); Керівник авт. колективу і відп. ред Л. К. Воронова. – Видання друге, виправлене та доповнене – Х.: Фірма “Консул”, 2000. – 496 с.
227. Фінансове право України: Підручник / Г. В. Бех, О. О. Дмитрик, І.Є.Криницький; За ред. М. П. Кучерявенка. – К.: Юрінком Інтер, 2006.– 320с.
228. Формування вартості кредитів у країнах з перехідною економікою та вплив на неї облікової ставки: Інформаційно-аналітичні матеріали / За редакцією к.е.н. О. І. Кіреєва і к.е.н. М. М. Шаповалової. – Київ: Центр наукових досліджень НБУ, 2004. – 84 с.
229. Центральний банк та грошово-кредитна політика: Підручник / Кол. авт.: А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна, М. І. Савлук та ін.; За ред. А. М. Мороза і М. Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 2005. – 556 с.
230. Чайковський Я. І. Платіжні системи: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 210 с.
231. Челноков В. А. Банки: Букварь кредитования. Технология банковских ссуд. Околобанковское рыночное пространство. – М.: АОЗТ “Антидор”, 1996. – 368с.
232. Черкасов В.Е. Финансовый анализ в коммерческом банке. – М.:ИНФРА-М,1995. – 272 с.
233. Чернявский С.П. Международный офшорный бизнес и банки. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 144 с.
234. Шевченко Р. І. Банківські операції: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисцип. – К.: КНЕУ, 2000. – 160 с.
235. Шевченко Р. І. Кредитування і контроль: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2002. – 183с.

- 236.Ширинская Е. Б. Операции коммерческих банков: российский и зарубежный опыт. – М.: Финансы и статистика, 1993.
- 237.Шпаковська Т. Експертне опитування і політика аудиту // Вісник Національного банку України. – 1999. – № 10. – С. 54.
- 238.Щетинін А. І. Гроші та кредит: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 432 с.
- 239.Щибиволок З. І. Аналіз банківської діяльності: Навчальний посібник. – Київ: Знання, 2006. – 311 с.
- 240.Щибиволок З. І. Вступ до економічного аналізу комерційного банку. – Т.: Екон. думка, 1998. – 115 с.
- 241.Ющенко В,А., Міщенко В. І. Валютне регулювання: Навч. посібник. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 1999. – 359 с.
- 242.Ющенко В. А., Міщенко В. І. Управління валютними ризиками: Навч. посібник. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 1998. – 444 с.
- 243.Энциклопедический словарь бизнесмена / Под ред. Молдаванова М. И. – К.: Техніка, 1993. – 856с.(рос.).
- 244.Brigham E. F., Gapenski L.C. Financial Management: Theory and Practice. – Chicago; New York; San Francisco ets: Dryden Press, 1988.
- 245.Lloyd B. Thomas. Money, Banking, and Financial Markets. – USA, The Mc Graw – Hill Companies, 1997. – 678 p.

РОЗДІЛ 10
ДОДАТКИ
Додаток А. 1

Приклад оформлення титульного аркуша дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ
КАФЕДРА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ**

Орлик Наталія Василівна

**“СУЧАСНІ ФОРМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОЗИК В
УКРАЇНІ”**

Спеціальність 8.050105 – банківська справа

Дипломна робота за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”

Студентка групи БСм – 51
Н. В. Орлик

(підпис)

Науковий керівник:
к.е.н., доцент Я. І. Чайковський

(підпис)

Дипломну роботу допущено
до захисту:

« ___ » _____ 2010 р.

Зав. кафедри банківської справи,

д.е.н., професор

Дзюблюк О. В.

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Тернопіль – 2010

Додаток А. 2

Приклад оформлення титульного аркуша дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ
КАФЕДРА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ**

Безсмолий Віктор Степанович

**“РОЗВИТОК РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ В
УКРАЇНІ”**

Спеціальність 7.050105 – банківська справа

Дипломна роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”

Студент групи БСс – 51
В. С. Безсмолий

(підпис)

Науковий керівник:
к.е.н., доцент С. О. Краснов

(підпис)

Дипломну роботу допущено
до захисту:

«__» _____ 2010 р.

Зав. кафедри банківської справи,
д.е.н., професор

Дзюблюк О. В.

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Тернопіль – 2010

Додаток Б. 1

Приклад оформлення змісту дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ	
1.1. Необхідність та суть, функції і роль кредиту в умовах ринкових відносин...8	
1.2. Принципи та основні умови банківського кредитування позичальників.....19	
1.3. Класифікація банківських кредитів.....31	
Висновки до розділу 1.....40	
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ЕТАПІВ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ ТА УПРАВЛІННЯ НИМ	
2.1 Розгляд заяви на отримання кредиту та аналіз фінансового стану клієнта....42	
2.2. Розробка умов укладення кредитного договору та аналіз кредитної діяльності банку.....56	
2.3. Діючий порядок видачі, погашення кредиту і контроль за кредитною операцією.....75	
Висновки до розділу 2.....87	
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ	
3.1. Аналіз сучасного стану і перспективи розвитку банківського кредитування позичальників в Україні90	
3.2. Удосконалення методів банківського кредитування100	
Висновки до розділу 3.....107	
ВИСНОВКИ	109
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	112
ДОДАТКИ	122

Додаток Б. 2

Приклад оформлення змісту дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ	
1.1. Необхідність, суть і функції кредиту.....	7
1.2. Принципи та умови банківського кредитування.....	17
1.3. Характеристика основних етапів надання та погашення банківських кредитів.....	34
Висновки до розділу 1.....	51
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЮЧОЇ ПРАКТИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ КРЕДИТУВАННЯ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ	
2.1. Розвиток кредитування роздрібного бізнесу.....	55
2.2. Іпотека та фінансування банками придбання нерухомості.....	66
2.3. Кредитне обслуговування корпоративних клієнтів.....	68
Висновки до розділу 2.....	74
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ НАДАННЯ ТА ПОГАСНЕННЯ БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТІВ	
3.1. Напрямки розвитку методів банківського кредитування позичальників....	76
3.2. Зарубіжні моделі аналізу кредитоспроможності позичальників.....	84
3.3. Удосконалення форм забезпечення повернення банківських кредитів....	104
Висновки до розділу 3.....	118
ВИСНОВКИ	120
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	124
ДОДАТКИ	136

Додаток В

Приклад оформлення переліку умовних скорочень та аббревіатур

ПЕРЕЛІК УМОВИХ СКОРОЧЕНЬ ТА АБРЕВІАТУР

АРМ	–	Автоматизоване робоче місце
ВВП	–	Валовий внутрішній продукт
ВПС	–	Внутрішньобанківська платіжна система
ІПС	–	Інформаційно-пошукова система
НБУ	–	Національний банк України
НСМЕП	–	Національна система масових електронних платежів
РП	–	Розрахункова палата
СЕП	–	Система електронних платежів
ЦРП	–	Центральна розрахункова палата
ЦСК	–	Центр сертифікації ключів

Додаток Д. 1

Приклад написання вступу дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. З подоланням економічної кризи в Україні особливої уваги набувають питання розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств, необхідності забезпечення економічного росту та залучення інвестиційних ресурсів у виробництво. Особливу роль в активізації інноваційно-інвестиційної діяльності відіграють банки, які виступають посередниками в акумулюванні та перерозподілі тимчасово вільних коштів, стаючи, тим самим, інститутами так званого передавального механізму, який опосередковує формування інвестиційних ресурсів та їх розміщення.

Разом з цим, вирішення проблеми залучення ресурсів банків до інвестування економіки має свої особливості. Специфіка періоду економічних реформ України зумовлює ситуацію, за якої інвестиційні ресурси одного з основних учасників інвестиційного ринку – банківської системи, упродовж тривалого періоду функціонують у досить обмежених сегментах цього ринку. Вони поступово переливаються між ринком державних цінних паперів, короткостроковим кредитуванням суб'єктів реального сектора та міжбанківським ринком, беручи незначну участь у формуванні загального інвестиційного потоку в країні, що в умовах загальної слабкості позицій інших учасників інвестиційного ринку виступає одним із негативних чинників відтворювального процесу.

Кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств є важливою частиною інноваційно-інвестиційного процесу, що і зумовлює актуальність обраної теми.

Огляд літератури з теми дослідження. Необхідність активізації механізму кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств в умовах реформування економіки зумовила появу значної кількості праць вітчизняних авторів, присвячених дослідженню ролі банківської системи у кредитуванні інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. Провідне місце в розробці цієї теми належить таким відомим економістам як А.А. Пересада, І. О. Бланк, Б. Л. Луців, Т. В. Майорова, А. Ф. Гойко, О.В.Дзюблюк, В. Д. Лагутін, А. П. Вожов, Б. В. Губський та інші.

Переміна економічної ситуації породжує нові проблеми активізації механізму кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств, що вимагає своєчасної розробки та впровадження нових і удосконалення діючих

механізмів, які опосередковують процес трансформації кредитних ресурсів банківської системи у виробничі інвестиції української економіки.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних питань кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності в умовах реформування економіки та розробка практичних рекомендацій щодо його активізації.

Поставлена мета визначила постановку та розв'язання таких наукових і практичних завдань:

- дослідити теоретичні основи інвестицій, інновацій та інноваційно-інвестиційного кредитування;
- визначити роль банків у активізації інноваційно-інвестиційного процесу;
- вивчити та оцінити сучасний стан інноваційно-інвестиційної діяльності та механізм її кредитування;
- на основі аналізу формування інвестиційних ресурсів дослідити тенденції й обґрунтувати напрямки розвитку системи інноваційно-інвестиційного кредитування;
- вивчити проблеми розвитку інноваційно-інвестиційного кредитування підприємств в умовах стабілізації фінансово-кредитного ринку;
- проаналізувати можливості створення оптимального економічного середовища для банківських інвестицій.

Об'єктом і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є економічні відносини, які виникають у процесі інноваційно-інвестиційного кредитування з приводу створення капіталу в процесі суспільного відтворення.

Предметом дослідження є інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств в умовах ринкового розвитку економіки.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження склали основні теоретичні положення вітчизняної та зарубіжної фінансової науки у сфері інноваційно-інвестиційного кредитування підприємств. У процесі роботи, залежно від поставлених цілей і завдань, використовувалися відповідні методи аналізу: наукове абстрагування, аналітично-графічна формалізація, групування, метод індексів, порівняння, систематизації, статистичне зіставлення даних. Вивчення особливостей розвитку інноваційно-інвестиційного кредитування здійснювалося на основі ретроспективного аналізу інформації, статистичних методів. Емпіричною основою виступають результати конкретних економічних досліджень, зарубіжний і вітчизняний досвід у сфері інноваційно-інвестиційного кредитування.

Інформаційна база роботи. Інформаційною базою стали законодавчі та нормативні акти, періодичні й монографічні видання вітчизняних і зарубіжних авторів, дані статистичних щорічників Держкомстату України та Національного банку України, банківських установ і підприємств.

Практичне значення роботи. Розроблені в ході дослідження підходи, теоретичні узагальнення, висновки та рекомендації можуть бути використані для активізації інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. Пропозиції автора щодо розширення системи кредитування підприємств можуть бути використані банками України з метою розвитку механізму кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та забезпечення масштабного інвестиційного кредитування в Україні.

Структура роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає 110 сторінок комп'ютерного тексту, у тому числі 20 таблиць, 10 рисунків, список використаних джерел з 97 найменувань, 4 додатків на 6 сторінках.

Додаток Д. 2

Приклад написання вступу дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах в економіці України намітилися позитивні тенденції призупинення спаду та початку економічного зростання, темпи та стійкість котрого залежать від здатності банківської системи забезпечувати потреби суб'єктів господарювання необхідними грошовими ресурсами. Разом з тим, загальні тенденції сучасного розвитку кредитних операцій вітчизняних банків свідчать про суттєве послаблення ролі банківського кредиту в забезпеченні виробничого сектора додатковими грошовими коштами.

Надання кредитів і проведення кредитної політики є найпоширенішою операцією банківських установ. Кредитні операції дають банківським установам основну частину доходу. Однак аналіз ситуації, що склалася у банківській сфері, свідчить, що у багатьох банків виникають фінансові труднощі в зв'язку з надзвичайно ризиковою кредитною політикою.

У зв'язку з цим актуального значення набуває вирішення проблеми вдосконалення кредитної діяльності банківських установ. Банки повинні організовувати кредитні операції таким чином, щоб вони давали максимально можливий прибуток, одночасно намагаючись знизити ризик, безпосередньо пов'язаний з механізмом надання і погашення банківських кредитів.

Зокрема актуальною сьогодні є розробка теоретичних пропозицій і рекомендацій з удосконалення банківського кредитування підприємств, широке практичне використання котрих допоможе банківській системі України підвищити ефективність діяльності всіх кредитних інститутів у процесі кредитування підприємств.

Об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і практичних розробок з проблем удосконалення кредитної діяльності установ банків для забезпечення стабільності функціонування банківської системи України обумовила вибір об'єкта, теми дослідження та її актуальність.

Огляд літератури з теми дослідження. Значний внесок у розробку питань кредитування банківськими установами підприємств зробили західні економісти Кристофер Ф. Блумфілд, В.Лексис, Д. Мак Нотон, Е. Рід, С. П. Роуз, Дж. Ф. Сінкі. Дослідженню теорії і практики організації кредитних відносин між банківськими установами та підприємствами за умов наближення до міжнародних стандартів банківського кредитування сприяють праці вітчизняних вчених-економістів О. В. Васюренка, О. В. Дзюблюка, О. Т. Євтуха, Б. С. Івасіва,

Т. Т. Ковальчука, М. І. Мируна, В. І. Міщенко, А. М. Мороз, О.В.Пернарівського, Ю. А. Потійка, М.І. Савлука, В. Т. Сусіденка, Р. І. Тиркала, Я. І. Чайковського. Серед російських вчених слід назвати праці В. Н. Єдроновой, О. І. Лаврушина, А. І. Ольшаного, Г. С. Пановой, В. М. Усоскіна та інших. Але в їхніх працях досліджуються або окремі аспекти функціонування кредитних відносин, або їх дія на певних етапах економічного розвитку, причому недостатньо уваги приділено особливостям і напрямкам їх розвитку в умовах формування ринкової економіки. Тому кредитування підприємств в Україні потребує подальших наукових досліджень і розробок.

Мета і завдання дослідження. Метою даної дипломної роботи є обґрунтування теоретичних основ організації кредитування позичальників, з'ясування сучасного стану кредитної діяльності банківських установ, удосконалення методики аналізу кредитоспроможності підприємств і форм забезпечення повернення банківських кредитів з урахуванням досвіду країн з ринковою економікою.

Для досягнення поставленої мети передбачено постановку, формулювання і розв'язання наступних наукових й практичних завдання:

- дослідити теоретичні основи організації кредитування підприємств за умов ринкового реформування економіки;
- визначити сутність кредитної політики банківської установи, обґрунтувати специфічні принципи та цілі її формування і проведення;
- обґрунтувати та визначити місце і роль банківського кредиту серед джерел формування активів підприємств;
- проаналізувати діючу практику банківського кредитування підприємств;
- узагальнити зарубіжний і вітчизняний досвід й визначити можливості удосконалення методики оцінки кредитоспроможності позичальників банківських установ;
- проаналізувати тенденції та обґрунтувати напрямки розвитку системи банківського кредитування.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є сфера економічних відносин, що виникають між кредиторами і позичальниками з приводу перерозподілу вартості у грошовій і товарній формі на умовах повернення та платності для забезпечення розширеного відтворення і споживання.

Предметом дослідження є діяльність банківських установ, спрямована на кредитування підприємств для забезпечення їх тимчасових потреб у грошових ресурсах.

Методи дослідження. На основі діалектичного методу пізнання проведено вивчення та визначення напрямків вдосконалення кредитування підприємств.

Для дослідження стану кредитних взаємовідносин підприємств та банківських установ, а також при вивченні кредитоспроможності позичальників використані статистичні, математичні методи, методи прогнозування, техніко-економічного і фінансового аналізу та спостереження.

Інформаційна база роботи. Статистичну і фактологічну основу дослідження складають закони України, постанови та декрети Кабінету Міністрів України, укази Президента України, нормативні документи Національного банку України, банківських установ, підприємств.

Наукова новизна роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному вирішенні комплексу питань, пов'язаних з удосконаленням організації банківського кредитування підприємств. Безпосередньо в процесі дослідження одержано такі наукові результати:

- дістало подальшого розвитку визначення суті кредиту як економічної категорії, що виразилось в уточненні його змісту з економічної і правової точок зору. Запропоновано визначити кредит як відособлену частку економічних відносин, пов'язану з рухом позичкового капіталу між кредитором і позичальником у грошовій чи товарній формі на основі укладеного кредитного договору;
- доповнено систему принципів банківського кредитування диференційованим підходом банківських установ до суб'єктів господарювання, актуальність дотримання котрого в умовах трансформації економіки України визначається нестабільністю економічного розвитку та різним рівнем кредитоспроможності підприємств;
- сформульовано нові елементи механізму кредитування з використанням кредитної лінії. У цьому напрямку розроблено методику визначення ліміту кредитування позичальників у межах кредитної лінії, котру доцільно проводити послідовно на основі даних балансу в три етапи: 1) оцінка кредитоспроможності позичальника; 2) дисконтування активів позичальника з урахуванням чотирьох груп ліквідності активів і класу кредитоспроможності позичальника; 3) зіставлення суми ліміту кредитування з граничною величиною максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента, виходячи з нормативних вимог Національного банку України;
- удосконалено методику застосування якісних і кількісних показників у процесі комплексного підходу до оцінки кредитоспроможності позичальників банківських установ. Для одержання комплексної перспективної оцінки автором сформульовано як поточну кредитоспроможність позичальника, що оцінюється шляхом порівняння

розрахованих коефіцієнтів і показників з їх оптимальними значеннями, так і прогностичну кредитоспроможність, котра оцінюється, виходячи зі зміни оборотності оборотних активів, рентабельності діяльності підприємства та інших показників діяльності позичальника на перспективу (на період дії кредитного договору).

Практичне значення роботи полягає у тому, що вони можуть використовуватись у процесі вдосконалення кредитної політики і кредитних відносин банківських установ з підприємствами при розробленні методичних підходів до аналізу кредитоспроможності позичальників, удосконаленні форм забезпечення повернення банківських кредитів.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Повний обсяг дипломної роботи – 110 сторінок, у тому числі на 12 з них розміщено 10 таблиць, 5 ілюстрацій, 5 додатків, список використаних джерел зі 107 найменувань.

Додаток Е. 1

Приклад написання висновків

ВИСНОВКИ

Отримані результати свідчать про досягнення поставленої мети та задач дослідження і дають підставу зробити наступні висновки.

1. При проведенні кредитної політики банківські установи виходять з того, що кредит доцільно надавати тим позичальникам, які спроможні своєчасно його повернути. У дипломній роботі обґрунтовано необхідність доповнення переліку принципів кредитування диференційованим підходом комерційного банку до кожного потенційного позичальника. Диференційованість варто здійснювати на основі аналізу кредитоспроможності позичальника та ефективності проекту, під котрий береться кредит. Банк за допомогою диференціації економічних умов, котрі закріплює різними пунктами кредитного договору, забезпечує механізм захисту від кредитного ризику.

2. Для ефективної організації роботи банківських установ з кредитним портфелем, зокрема розроблення нормативно-інструктивного забезпечення, в роботі запропоновано: уточнену класифікацію банківських кредитів за основними ознаками.

3. Норми чинного законодавства щодо кредитування не відповідають вимогам сьогодення, а нормативне регулювання кредитних відносин Національного банку України не має системного характеру та не забезпечує сталого функціонування та розвитку системи банківського кредитування в Україні. Запропоновано вирішувати дану проблему шляхом зміцнення законодавчого забезпечення через: впорядкування і розширення вже існуючих законів; прийняття окремого Закону “Про банківське кредитування”, що регулюватиме кредитні відносини між банківськими установами та позичальниками, з врахуванням об’єктивних законів функціонування кредиту, принципів та умов організації кредитування, де визначити як відповідальність банку, так і позичальника, а також держави; доповнення переліку нормативних документів, котрі повинен мати банк, що здійснює кредитні операції, відповідними методичними вказівками.

4. На основі виявлених і проаналізованих кількісних та якісних тенденцій, котрі в даний час переважають у кредитних взаємовідносинах банків з позичальниками, у дипломному дослідженні визначено нормативно-правові (організаційні) та економічні напрямки удосконалення системи банківського кредитування, що сприятимуть дотриманню принципів кредитування, зниженню ризиків у взаємовідносинах банку з позичальниками, а саме:

- покращення законодавчої, нормативної і внутрішньобанківської бази з питань кредитування;
- створення системи кредитування, спрямованої на стимулювання виробництва, розвиток інвестицій;

- здійснення адаптації міжнародного досвіду кредитування до української банківської практики;
- зниження ціни кредиту та розширення його доступу для ширшого кола клієнтів.

5. При наданні банківського кредиту важливе значення має аналіз кредитоспроможності підприємства, котрий доцільно проводити із застосуванням методики комплексно-рейтингової оцінки кредитоспроможності позичальника, що передбачає такі елементи: а) оцінку характеру (репутації) позичальника – кредитна історія клієнта, аналіз ділових якостей керівництва позичальника; б) оцінку фінансового стану позичальника за допомогою системи показників, що відображають наявність і розміщення коштів, реальні й потенційні фінансові можливості; в) аналіз грошових потоків підприємства на основі зіставлення банком обсягів припливу й відпливу коштів позичальника за певний період; г) оцінку ділового ризику, пов'язаного з несвоєчасним завершенням кругообігу фондів і неефективним використанням ресурсів (фінансових, технічних, трудових).

Додаток Е. 2
Приклад написання висновків
ВИСНОВКИ

Дослідження інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та сфери інноваційно-інвестиційного кредитування в умовах ринкового реформування української економіки дозволило зробити ряд висновків науково-теоретичного та прикладного характеру.

1. На основі вивчення різних підходів до трактування категорій “інвестиції”, “інновації” та “інноваційно-інвестиційне кредитування” дані поняття одержали у роботі свій подальший розвиток, що виявилось в уточненні економічної сутності інвестиційного кредиту, його функцій, а також у виділенні ряду особливостей, зумовлених, з одного боку, специфікою змісту інвестиційного кредиту, а з іншого – особливостями його організаційного, інформаційно-аналітичного, ресурсного, законодавчо-нормативного й іншого забезпечення. Інноваційно-інвестиційне кредитування визначено як фінансування діяльності, спрямоване на придбання, створення, реконструкцію, модернізацію об’єктів, у результаті чого виникає потік доходів, які забезпечують повернення банківських коштів і оплату за користування ними відповідно до принципів кредитування.

2. На основі аналізу якісних і кількісних змін інноваційно-інвестиційної діяльності українських підприємств та сфери кредитування інвестицій та інновацій виявлена тенденція поступового збільшення значимості інноваційно-інвестиційного кредитування. Це обумовлено рядом об’єктивних і суб’єктивних причин, викликаних як загальною стабілізацією економіки України, так і пошуком банківськими установами нових джерел одержання доходів на тривалу перспективу як стійкої бази їх розвитку та зміцнення своїх позицій на ринку банківських послуг.

3. Результати аналізу діяльності ряду банківських установ засвідчили, що в кредитному портфелі банків на інвестиційні цілі значна частина (50% і більше) кредитів спрямована на придбання імпортного устаткування. З одного боку це є позитивним чинником, оскільки свідчить про спрямування коштів на модернізацію, переобладнання виробництва та створення нових виробництв із використанням прогресивних технологій. Разом з тим, відповідний фінансовий потік, який утворюється внаслідок кредитуванням вітчизняних підприємств і населення, втрачається для національної економіки. У подальшому внаслідок економічного росту даний потік може збільшуватися, що вимагає вжиття заходів, які забезпечать переведення цих коштів у напрямку вітчизняного виробника.

4. Однією з проблем збільшення обсягів інноваційно-інвестиційного кредитування є пошук як зовнішніх джерел формування банківських ресурсів, так і внутрішніх резервів збільшення ресурсів інвестиційного характеру. Крім збільшення банківських інвестиційних ресурсів за рахунок власного капіталу, залучення довгострокових депозитів, вагомим джерелом можуть стати поточні

пасиви банківських установ. Запропоновано при розрахунку банківськими установами максимально можливої (граничної) величини кредитно-інвестиційних ресурсів враховувати умовно-постійну частину поточних пасивів.

5. Важливою ланкою механізму управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств є стратегії управління інвестиційним портфелем банку. В роботі виконано порівняльний аналіз основних типів пасивних і активних стратегій і методів управління структурою інвестиційного портфеля. В роботі наголошується, що управління портфелем цінних паперів банку розглядається в комплексі питань управління ризиком і прибутковістю інших банківських активів, тому ні один із класичних методів управління портфелем в чистому вигляді не використовується, а на практиці при прийнятті інвестиційних рішень враховуються експертні оцінки. В роботі надаються нові обґрунтування тому, що на практиці банк використовує складну комбінацію перерахованих стратегій, бо теоретичні і практичні рекомендації завжди розглядаються з урахуванням стратегічних цілей, які переслідуються банком.

6. Проведене дослідження сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні і співставлення поглядів вітчизняних економістів на шляхи і методи подолання інвестиційної кризи дозволило виробити пропозиції, спрямовані на вдосконалення механізму кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності. Для активізації інвестиційної діяльності потрібно розробити державну комплексну програму формування ринкових механізмів у фінансовій, грошово-кредитній і виробничій сферах. В частині вдосконалення механізму кредитування інноваційно-інвестиційної діяльності в комплексній програмі потрібно врахувати ряд пропозицій економістів: посилити державне регулювання банківської системи, стимулювати залучення грошових вкладів населення шляхом забезпечення їх державних гарантій, вдосконалити законодавчу базу механізму стимулювання нагромаджень фізичних та юридичних осіб, встановити пільги банкам, які здійснюють інноваційно-інвестиційне кредитування реального сектора економіки, передбачивши рефінансування і резервування в залежності від галузевої структури кредитного портфеля, посилити стимуляцію схильності банків до вкладень в довготермінові цінні папери шляхом корегування діючих норм відрахування в резерв Національного банку України залежно від складу депозитів і структури активів.

7. Отримані в роботі результати дозволяють внести пропозиції щодо покращення інноваційно-інвестиційного кредитування. Ми вважаємо, що в Україні недостатньо використовується її високий науковий потенціал і пропонуємо включити до державної комплексної програми формування ринкових механізмів у фінансовій, грошово-кредитній і виробничій сферах положення, які дозволять розвивати наукові дослідження, присвячені практичним проблемам керування ринковою економікою, в тому числі формуванню ресурсної бази банку та управління нею.

Додаток Ж. 1

Приклад оформлення завдання на дипломну роботу за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”

Кафедра _____ банківської справи _____

ОПП підготовки магістрів _____ “Банківська справа”
(назва спеціальності)

_____ “Організація банківської справи”
(назва магістерської програми)

ЗАТВЕРДЖУЮ :

Зав. кафедри _____ О.В. Дзюблюк

“ ___ ” _____ 200_ р.

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТА**

_____ Орлик Наталії Василівні _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема дипломної роботи “Сучасні форми забезпечення банківських позик в Україні”

затверджена наказом по Університету від “ ___ ” _____ 20__ р. № _____

2. Термін здачі студентом закінченої дипломної роботи _____ 25.04.201__ р. _____

3. Вихідні дані до роботи спеціальна монографічна та періодична література з питань дослідження, практичні дані банківської системи України, Промінвестбанку, “Райффайзен Банк Аваль” за ряд років, законодавчі та нормативні акти з теми дослідження, статистичні збірники

4. Перелік питань, що їх потрібно розробити: _____

Теоретичні засади форм забезпечення повернення кредиту

Аналіз форм забезпечення кредиту

Розробка системи заходів щодо вдосконалення забезпечення повернення кредиту

5. Перелік графічного матеріалу _____

таблиці, графіки, схеми, діаграми

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Консультант	Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			
3			

7. Дата видачі завдання “ ____ “ _____ 20__ р.

Керівник _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів дипломної роботи	Примітка
1.	Теоретичні засади форм забезпечення кредиту	15 лютого 201_ р.	
2.	Аналіз форм забезпечення кредиту на прикладі	15 березня 201_ р.	
3.	Розробка системи заходів щодо вдосконалення забезпечення повернення кредиту	15 квітня 201_ р.	
4.	Здача готової (оформленої) роботи	25 квітня 201_ р.	

Студент _____
(підпис)

Керівник дипломної роботи _____
(підпис)

Додаток Ж. 2

Приклад оформлення завдання на виконання дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”

Приклад оформлення завдання на дипломну роботу

Кафедра _____ банківської справи _____

ОПП підготовки спеціалістів _____ “Банківська справа” _____
(назва спеціальності)

ЗАТВЕРДЖУЮ :

Зав. кафедри _____ О.В. Дзюблюк

“ ____ ” _____ 20__ р.

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТА**

_____ Безсмолому Віктору Степановичу _____
(прізвище, ім’я, по батькові)

1. Тема дипломної роботи “Розвиток ринку банківських послуг населенню в Україні”

затверджена наказом по Університету від “ ____ ” _____ 20__ р. № _____

2. Термін здачі студентом закінченої дипломної роботи _____ 25.04. 201__ р. _____

3. Вихідні дані до роботи спеціальна монографічна та періодична література з питань дослідження, практичні дані банківської системи України, Укрсоцбанку за ряд років, законодавчі та нормативні акти з теми дослідження, статистичні збірники _____

4. Перелік питань, що їх потрібно розробити: _____

Основні етапи розвитку ринку банківських послуг в Україні _____

Особливості надання банківськими установами різноманітних послуг населенню _____

Проблеми та перспективи розвитку ринку банківських послуг в Україні _____

5. Перелік графічного матеріалу _____

_____ таблиці, графіки, схеми, діаграми _____

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Консультант	Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			
3			

7. Дата видачі завдання “ ____ “ _____ 20__ р.

Керівник _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів дипломної роботи	Примітка
1.	Основні етапи розвитку ринку банківських послуг в Україні	15 лютого 201_ р.	
2.	Особливості надання банківськими установами різноманітних послуг населенню	15 березня 201_ р.	
3.	Проблеми та перспективи розвитку ринку банківських послуг в Україні	15 квітня 201_ р.	
4.	Здача готової (оформленої) роботи	25 квітня 201_ р.	

Студент _____
(підпис)

Керівник дипломної роботи _____
(підпис)

Додаток З. 1

Приклад оформлення зовнішньої рецензії на дипломну роботу за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу студента _____ групи БСМ-51

Орлик Наталії Василівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: “Сучасні засоби забезпечення банківських позик в Україні”

виконану на матеріалах: банківської системи України та ВАТ “Кредобанк”

Актуальність теми: важливим моментом для банківських установ є повернення виданих кредитів. В свою чергу цей процес неможливий без належного забезпечення кредиту, отже можна стверджувати, що робота присвячена актуальній темі – пошуку нових та удосконалення існуючих форм забезпечення банківських позик, які б якомога найкраще могли б мінімізувати кредитний ризик і вироблення практичних та методологічних рекомендацій щодо удосконалення забезпечення повернення банківських кредитів з урахуванням досвіду зарубіжних країн

Самостійні розробки і пропозиції автора: на основі ґрунтовного аналізу розвитку кредитної діяльності банків України, ВАТ “Кредобанк”, автором розроблено схему прийняття застави в забезпечення, здійснено порівняльний аналіз основних форм забезпечення повернення кредиту та впроваджено новий регламент визначення класу позичальника для розрахунку страхового резерву

Практичне значення роботи: практичне значення мають рекомендації автора щодо вдосконалення забезпечення повернення банківських кредитів. Проаналізовано предмет застави як способу забезпечення виконання кредитних зобов'язань, що дозволило розробити систему заходів щодо попередження неповернення позик

Недоліки: до недоліків слід зарахувати недостатність висвітлення страхування як методу зниження кредитного ризику

Загальний висновок: вказаний недолік загалом не знижує практичного значення дипломної роботи, яка є завершеним самостійним дослідженням, виконана на матеріалах банківської установи та ВАТ “Кредобанк”, відповідає вимогам, що ставляться до дипломних робіт, і заслуговує на оцінку “відмінно”, а її автор – на присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” за спеціальністю “Банківська справа”

Рецензент: Головний бухгалтер Філії “Тернопільське Центральне відділення Промінвестбанку”

(посада, місце роботи, вчене звання, науковий ступінь)

Баліцький Руслан Йосипович

(прізвище, ім'я, по батькові)

“ ” _____ 201__ р.

(підпис)

Додаток З. 2

Приклад оформлення зовнішньої рецензії на дипломну роботу за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу студента _____ групи БСсз-51

Полякової Тетяни Віталіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: “Організація кредитного процесу в комерційних банках України та шляхи його удосконалення”

виконану на матеріалах: _____ банківської системи України, Промінвестбанку та “Райффайзен Банк Аваль”

Актуальність теми: в умовах ринку особливого значення набуває підвищення ефективності та дієвості управління кредитним процесом у банківських установах, отже можна стверджувати, що робота присвячена актуальній темі – визначення проблем в організації кредитного процесу і вироблення практичних та методологічних рекомендацій щодо вдосконалення роботи банківських установ України в сфері кредитування з урахуванням досвіду зарубіжних країн

Самостійні розробки і пропозиції автора: на основі ґрунтовного аналізу розвитку кредитної діяльності банків України, Промінвестбанку та “Райффайзен Банк Аваль”, автором намічено перспективні форми банківського кредитування позичальників.

Практичне значення роботи: практичне значення мають рекомендації автора відносно проблемних аспектів практичного використання аналізу кредитоспроможності позичальників. Досліджено використання банківськими установами методів кредитування позичальників, що дозволило зробити пропозиції щодо розвитку кредитних ліній, овердрафтів, контокоренту.

Недоліки: автору слід було більше уваги приділити висвітленню методів зниження кредитного ризику

Загальний висновок: вказаний недолік загалом не знижує практичного значення дипломної роботи, яка є завершеним самостійним дослідженням, виконана на матеріалах банківських установ та відповідає вимогам, що ставляться до дипломних робіт, і заслуговує на оцінку “відмінно”, а її автор – на присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” за спеціальністю “Банківська справа”

Рецензент: Головний бухгалтер Філії “Тернопільське Центральне відділення Промінвестбанку”

(посада, місце роботи, вчене звання, науковий ступінь)

Баліцький Руслан Йосипович

(прізвище, ім'я, по батькові)

“ _____ ” _____ 201__ р.

(підпис)

Додаток И. 1

Приклад оформлення відзиву наукового керівника на дипломну роботу за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ**

Кафедра банківської справи
ВІДЗИВ

наукового керівника к.е.н., доцента кафедри банківської справи
(вчене звання, науковий ступінь, посада)

Чайковський Ярослав Іванович

на дипломну роботу студента групи БСмз – 51

Полякової Тетяни Віталіївни
(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: “Організація кредитного процесу в комерційних банках України та шляхи його удосконалення”

Актуальність теми: робота присвячена актуальній темі – пошуку шляхів підвищення ефективності організації діючого порядку організації кредитного процесу в банківських установах України.

Самостійні розробки і пропозиції автора: Розглянуто теоретичні основи організації кредитних відносин як невід’ємної складової економічної системи країни. Наведено характеристику основних етапів кредитного процесу та проведено аналіз кредитоспроможності позичальників і кредитної діяльності на прикладі банків Промінвестбанк та “Райффайзен Банк Аваль”. Здійснено оцінку сучасного стану та наведено перспективи розвитку банківського кредитування позичальників.

Практичне значення роботи: практичне значення мають рекомендації автора щодо аналізу кредитоспроможності потенційних позичальників банків та використання банківськими установами методів кредитування – кредитної лінії, овердрафту, контокоренту.

Недоліки: в роботі суттєвих недоліків не виявлено. Однак необхідно було звернути увагу на способи зниження кредитного ризику

Загальний висновок: загалом дипломну роботу виконано відповідно до вимог вищої школи і вона заслуговує оцінку “відмінно”, а її автор – на присвоєння освітньо кваліфікаційного рівня “магістр” за спеціальністю “Банківська справа”

Науковий керівник: Я. І. Чайковський
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

“ 10 ” травня 201 р.

Додаток И. 2

Приклад оформлення відзиву наукового керівника на дипломну роботу за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

Кафедра банківської справи

ВІДЗИВ

наукового керівника к.е.н., доцента кафедри банківської справи
(вчене звання, науковий ступінь, посада)

Галапуп Наталії Дем'янівни

на дипломну роботу студента групи БСсз – 51

Ануфренко Ірини Миколаївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: “Кредитування промислових підприємств в умовах становлення ринкових відносин”

Актуальність теми: робота присвячена актуальній темі – пошуку шляхів підвищення ефективності організації банківського кредитування позичальників – суб'єктів господарювання в Україні

Самостійні розробки і пропозиції автора: здійснено аналіз практики банківських установ щодо організації короткотермінового та довготермінового кредитування промислових підприємств та основні тенденції розвитку кредитного ринку; намічено шляхи підвищення ефективності банківського кредитування юридичних осіб

Практичне значення роботи: практичне значення мають рекомендації автора щодо використання банківськими установами методів кредитування – кредитної лінії, овердрафту, контокоренту, консорціумних та вексельних кредитів. Заслужують на увагу рекомендації автора банківським установам з доцільності практичного використання андеррайтингу, фінансового проектування, фінансового лізингу, комерційної іпотеки

Недоліки: Суттєвих недоліків і зауважень немає. Більше уваги треба було приділити розгляду небанківському кредитуванню промислових підприємств, зокрема комерційному кредиту

Загальний висновок: загалом дипломну роботу виконано відповідно до вимог вищої школи і вона заслуговує оцінку “відмінно”, а її автор – на присвоєння освітньо кваліфікаційного рівня “спеціаліст” за спеціальністю “Банківська справа”

Науковий керівник: Н. Д. Галапуп

(прізвище та ініціали)

(підпис)

“ 12 ” травня 201 р.

Додаток К

*Приклад оформлення замовлення на дипломну роботу
На фірмовому бланку*

**Ректору Тернопільського
національного економічного
університету
професору Юрію С. І.**

Філія “Вінницьке Центральне відділення Промінвестбанку” замовляє виконання дипломної роботи на тему “Організація кредитного процесу в комерційних банках України та шляхи його удосконалення” студентці факультету банківського бізнесу Тернопільського національного економічного університету, яка навчається за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів зі спеціальності “Банківська справа” Поляковій Тетяні Віталіївні.

**Керуючий філії “Вінницьке Центральне
відділення Промінвестбанку”**

Іваненко І. І.

Додаток Л

Приклад оформлення довідки про впровадження

На фірмовому бланку

**Ректору Тернопільського
національного економічного
університету
професору Юрію С. І.**

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

Виконана студенткою факультету банківського бізнесу Тернопільського національного економічного університету Поляковою Тетяною Віталіївною дипломна робота на тему “Організація кредитного процесу в комерційних банках України та шляхи його удосконалення” відповідає замовленню Промінвестбанку у Вінницькій області, має певну практичну значущість і планується до впровадження у кредитну діяльність

Зокрема заслуговують на увагу до впровадження такі пропозиції:

1. Розроблені принципи положення кредитування у вигляді кредитної лінії, кредитування на здійснення поточних платежів понад залишок коштів на поточному рахунку (овердрафт) у Положення “Про кредитні послуги банку”.

2. Рекомендації щодо вимог, яким повинні відповідати кредитні договори, щоб сприяти ефективнішому використанню кредиту, відображати справді партнерські відносини з позичальниками і мати не відірваний від фактичного виробничого та фінансового стану позичальника характер, що дозволить ефективніше використати кредитні взаємовідносини з позичальниками, врахувавши в них запропоновані вимоги як до банку-кредитора, так і до позичальника. Запропоновані особливі умови кредитної угоди дозволять попередити ризик неповернення кредиту.

3. Використання запропонованої автором методики оцінки кредитоспроможності позичальника банку сприятиме зниженню кредитного ризику банку.

**Керуючий філії “Вінницьке Центральне
відділення Промінвестбанку”**

Іваненко І. І.

Додаток М
Приклад оформлення анотації

АНОТАЦІЯ

Полякова Т. В. Організація кредитного процесу в комерційних банках України та шляхи його удосконалення. – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю 8.050105 “Банківська справа”. – Тернопільський національний економічний університет, Тернопіль, 201_.

Розглянуто економічну сутність, функції та економічні межі кредиту.

Дано аналітичну оцінку стану та структури активів підприємств і джерел їх формування. Розроблено принципи формування і впровадження кредитної політики комерційного банку. Обґрунтовано вимоги, котрим повинні відповідати кредитні договори з метою ефективнішого використання кредиту. Проведено узагальнення діючих методів і моделей, практичного досвіду аналізу кредитоспроможності підприємств, нагромадженого в галузі кредитування зарубіжними та вітчизняними комерційними банками.

Проаналізовано сучасний стан та обґрунтовано практичні рекомендації щодо вдосконалення банківського кредитування підприємств. Удосконалено методикау комплексно-рейтингової оцінки кредитоспроможності позичальників. Подано пропозиції щодо удосконалення використання форм і видів кредитного забезпечення.

ANNOTATION

Polyacova T. I. Organization of Credit Process in the Commercial Banks of Ukraine and Ways of His Improvement. – Manuscript.

The research is to submit a Master of Economics of Enterprise degree on specialization 8.050105 “Banking business” – Ternopil National Economic University, Ternopil, 201_.

The economic essence, functions and economic limits of credit are depicted.

The analytical estimation of the enterprises property condition, structure and formation sources is given. The principles of formation and introduction of commercial bank credit policy are worked out. The requirements that have to correspond to credit agreements that might promote more effective usage of credit are proved. The generalization of functioning methods and models, practical experience of enterprises credit ability analysis, obtained in the crediting sphere by foreign and national commercial banks is done. The modern state of bank enterprises crediting is analyzed, as well as practical recommendations about its improving. Complex methods of borrowers credit ability estimation are done. The proposals concerning improving of forms and credit securing types usage are given.

РОЗДІЛ 11

Графік виконання дипломних робіт

№ з/п	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів дипломної роботи
1.	Затвердження теми, погодження з керівником, складання плану	вересень
2.	Підбір нормативної, монографічної та періодичної літератури	жовтень-листопад
3.	Складання і затвердження науковим керівником завдання на дипломну роботу	24.11.20__ р.
4.	Підготовка і здача керівнику 1-го розділу	15.02.201_ р.
5.	Збір практичного матеріалу та апробація рекомендацій на базовій установі банку (стажування, практики, роботи)	16.02-10.03. 201_ р.
6.	Підготовка і здача керівнику 2-го розділу	15.03.201_ р.
7.	Підготовка і здача керівнику 3-го розділу	15.04. 201_ р.
8.	Робота над зауваженнями керівника і підготовка кінцевого варіанту	16.04-24.04.201_ р.
9.	Оформлення чистового варіанту, здача на рецензування керівнику	25.04.201_ р.
10.	Реєстрація на кафедрі і зовнішнє рецензування	26.04-24.05.201_ р.
11.	Підготовка до захисту (попередній захист та допуск до захисту завідувачем кафедри)	01.05-15.05.201_ р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України “Про вищу освіту” від 17 січня 2002 року № 2984 – III // www.rada.gov.ua.
2. Білуха М. Т. *Методологія наукових досліджень: Підручник.* – К.: АБУ, 2002. – 480с.
3. *Вимоги до оформлення дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційними рівнями “спеціаліст” і “магістр” / За ред. Г. П. Журавля.* – Тернопіль: ТНЕУ, 2007. – 36 с.
4. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. *Основи наукових досліджень: Навчальний посібник.* – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 216 с.
5. Крушельницька О. В. *Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник.* – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
6. Лебединська Л. І., Кустовська О. В. *Методичні вказівки з підготовки та захисту магістерських робіт слухачів освітньо-професійних програм підготовки магістрів.* – Тернопіль, “Економічна думка”, 2001. – 40 с.
7. *Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України.* – 2007. – № 6. – С. 9–17.
8. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. *Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник.* – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 295 с.

Навчальне видання

ДЗЮБЛЮК Олександр Валерійович

ЧАЙКОВСЬКИЙ Ярослав Іванович

**МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ І НАПИСАННЯ
ДИПЛОМНИХ РОБІТ**

Навчально-методичний посібник

Здано до складання 01.10.2008р. Підписано до друку 15.09.2009 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Ум. друк.арк. 8,8
Гарнітура Times New Roman Cur. Зам № 1-57. Наклад 150 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В. Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію № 073743, СПП № 465644
46004 м. Тернопіль, м-н. Перемоги 2.,
тел. 8 097 299 38 99, 8 063 300 86 72, 8 066 711 05 77
E-mail: tooums@ukr.net